

SXEDIO.5P

23.5.1957: Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΜΠΕΡΝΑΡΝΤ ΣΩ ΑΘΩΩΝΕΙ ΤΟ ΝΙΚΟ ΣΑΣΜΨΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΤΙ ΣΚΟΤΩΣΕ ΒΡΕΤΤΑΝΟ ΛΟΧΙΑ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ. ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΕΝ ΑΠΟΔΕΧΕΤΑΙ ΔΥΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΦΕΡΟΤΑΝ ΟΤΙ ΕΔΩΣΕ ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ Ο ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ Ο ΟΠΟΙΟΣ ΠΕΡΙΕΓΡΑΨΕ ΜΕ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟ ΤΡΟΠΟ ΤΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΙΧΕ ΥΠΟΒΛΗΘΕΙ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΔΩΣΕΙ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΠΟΥ ΝΑ ΕΝΟΧΟΠΟΙΕΙ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

Στις **23** Φεβρουαρίου **1957** οι Αγγλοι κατηγορήσαν το Νίκο Σαμψών, ο οποίος συνελήφθη στο Δάλι στα τέλη Ιανουαρίου, για κατοχή όπλου.

Ωστόσο στο Δικαστήριο, όταν παρουσιάστηκε, η κατηγορία που του προσήφθη ήταν ότι είχε σκοτώσει το βρετανό Λοχία Σύριλ Θάραγουντι, στις **28** Σεπτεμβρίου **1956**, στην οδό Λήδρας στη Λευκωσία.

Οι Αγγλοι είχαν αποφασίσει να ακολουθήσουν μια διαφορετική τακτική. Ενώ ήσαν σίγουροι ότι μπορούσαν να τον κατηγορήσουν για κατοχή ή μεταφορά όπλου, πράγμα που συνεπαγόταν τη θανατική ποινή με βάση τους κανονισμούς Εκτάκτου Ανάγκης, δεν το έκαναν.

Ήθελαν να τουν βρουν ένοχο για την εκτέλεση του βρετανού Λοχία πρώτα και ύστερα θα έβλεπαν. Ήθελαν να διατηρήσουν την κατηγορία για το όπλο σαν τελευταία. Για εκείνους είχε μεγαλύτερη σημασία μια καταδίκη του Νίκου Σαμψών για εκτέλεση ενός βρετανού, παρά η κατοχή ή μεταφορά όπλου. Σε μια ενδεχόμενη προσφυγή στο Εφετείο και ακόμα και στο Ανακτοσυμβούλιο στη Βρετανία, αλλιώς θα αντικρυζόταν από τους δικαστές η κατηγορία της εκτέλεσης ενώ βρετανού.

Δικαστής ήταν ο Μπέρναρντ Σω, πρώτος εξάδελφος του Ιρλανδού συγγραφέα και διανομένου Μπέρναρντ Σω, ένας άνθρωπος που καθόταν στην έδρα για **47** ολόκληρα χρόνια και είχε διατελέσει δικαστής σε πολλές βρετανικές αποικίες και γνώριζε την αγριότητα των βρετανών αστυνομικών και

στρατιωτικών.

Όμως και αυτός ακόμη δεν άντεξε τα όσα είχε αντιμετωπίσει ο Νίκος Σαμψών στα χέρια των βασιανιστών του και επέκρινε με τον πιο έντονο τρόπο τους βρετανούς για την απάνθρωπη μεταχείριση στην οποία είχαν υποβάλει τον κρατούμενο τους.

Παράλληλα αρνήθηκε να δεχθεί δυο καταθέσεις που είχαν πάρει από τον Σαμψών, ως μαρτυρία στο δικαστήριο εναντίον του.

Και καθώς οι Βρετανοί δεν είχαν άλλη σημαντική μαρτυρία, παρά τη δική του Νίκου Σαμψών, και μια και ο Δικαστής δεν δέχθηκε την κατάθεση του, τα πράγματα έπαιρναν μια νέα τροπή.

Ο Δικαστής Σω είχε γίνει στόχος της ΕΟΚΑ και σαν παρουσιάστηκε ο Νίκος Σαμψών ενώπιον του, οι άγγλοι είχαν αφήσει έντεχνα να διαρρεύσει ότι αυτός ήταν ο άνθρωπος που τον είχε πυροβολήσει.

Με αυτό τον τρόπο προσπάθησαν με ψυχολογικό πόλεμο να εκβιάσουν ακόμα και το δικαστή για να κλείσει τα μάτια και να εγκρίνει τις ενέργειες τους και να στείλει το Νίκο Σαμψών στην αγχόνη.

Ωστόσο φαίνεται ότι ο δικαστής Μπέρναρντ Σω ήταν πολύ τίμιος, είτε ο εκβιασμός επενήργησε αντίθετα. Και καθώς θα έφευγε τους επόμενους μήνες για τη Βρετανία για να περάσει την αφυπηρέτηση του, παρουσιάστηκε πολύ δίκαιος στο δικαστήριο. Και αθώωσε το Νίκο Σαμψών.

Μέχρι να φθάσει όμως στην αθώωση θα περνούσαν πολλές και δύσκολες μέρες, με πρωταγωνιστές τρεις έγκριτους δικηγόρους της Λευκωσίας που είχαν αναλάβει την υπεράσπιση του Νίκου Σαμψών: Τους Στέλιο Παυλίδη, πρώην Γενικό Εισαγγελέα, Λεύκο Κληρίδη και Τάσσο Παπαδόπουλου.

Ήταν μια δίκη στην οποία ούτε η Κατηγορούσα Αρχή έλεγε την αλήθεια, ούτε ο κατηγορούμενος.

Η Κατηγορούσα Αρχή, υπό το Γενικό Εισαγγελέα Σερ Τζέϊμς Χένρυ, έκαμε μια προσπάθεια να ωραιοποιήσει τα πράγματα, ενώ όλοι οι μάρτυρες κατηγορίας που είχαν πάρει μέρος στην επιχείρηση

σύλληψης του Νίκου Σαμψών, όπως επίσης και στον ξυλοδαρμό και τα βασανιστήρια στα οποία τον υπέβαλαν, προσπάθησαν να παρουσιασθούν ότι έδρασαν σύμφωνα με τις νόμιμες διαδικασίες.

Ακόμα ανέφεραν ότι ο Νίκος Σαμψών ήταν καλά στην υγεία όταν του έπαιρναν κατάθεση κι άς έτρεμε σύγκορμος, με το αίμα να τρέχει από το βγαλμένο του νύχι και όλο του το κορμί που δέχθηκε τη μανία και την αγριότητα τους με καψίματα από τσιγάρο και καυτό σίδερο.

Από την άλλη ο Νίκος Σαμψών, ο οποίος είχε πάρει μέρος στην επιχείρηση της ΕΟΚΑ στην εκτέλεση των βρετανών επέμενε ότι ήταν αθώος, παρά τις πιέσεις και τα βασανιστήρια.

Όμως στο δικαστήριο ο ηγούμενος της υπεράσπισης Στέλιος Παυλίδης, όταν ζητούσε πληροφορίες από το Νίκο Σαμψών τον ρωτούσε συνέχεια σιγανά, ώστε να μην τον ακούει ο Δικαστής:

"Δεν μου λες Νίκο, όταν τους έπαιξες, είχες....".

Έτσι σ' αυτή τη δίκη οι δυο πλευρές προσπαθούσαν να παρουσιάσουν τα δικά τους ψέματα ως την αλήθεια....

Η ανθρώπινη στάση του δικαστή Σω έναντι του Νίκου Σαμψών, φάνηκε από την πρώτη ημέρα της δίκης. Οι άγγλοι, για να είναι σίγουροι ότι δεν θα μπορούσε να βρει τρόπο να αποδράσει, σε αντίθεση με τους άλλους κρατουμένους τους, οδήγησαν το Νίκο Σαμψών στο δικαστήριο σιδηροδέσμιο. Η μια άκρη της χειροπέδης ήταν προσδεδεμένη σε ένα βρετανό.

Όμως εκείνο που ήταν αφύσικο ήταν ότι και τα πόδια του ήταν δεμένα με αλυσίδες και με ένα σίδερο που για να κινηθεί έπρεπε να κάνει πηδήματα και με τα δυο πόδια, παρά να περπατά.

Όταν οι άγγλοι τον οδήγησαν μέσα στην αίθουσα του δικαστηρίου, σε αντίθεση με τα δικαστικά θέσμια, ο δικαστής Μπέρναρντ Σω έγινε έξω φρενών.

- Εδώ, κύριοι, είπε, είναι αίθουσα δικαστηρίου, και πρέπει να σέβεστε τον ιερό αυτό τόπο, είπε στους άγγλους.

Ετσι αναγκάστηκαν να οδηγήσουν το Νίκο Σαμψών εκτός της αιθούσης του Δικαστηρίου, και αφού του αφήρεσαν τις χειροπέδες και τα σίδερα και επανήλθαν για έναρξη της δικαστικής διαδικασίας.

Την υπόθεση της Κατηγορίας άνοιξε ο Γενικός Εισαγγελέας Σερ Τζέϊμς Χένρυ, βοηθούμενος από τον βοηθό του Χ. Γκόσλιγκ.

Η κατηγορία που απαγγέλθηκε εναντίον του Σαμψών ήταν ότι στις **28 Σεπτεμβρίου 1956** σκότωσε εκ προμελετημένης κακοβουλίας, στη Λευκωσία, στην οδό Λήδρας, το Βρετανό αστυνομικό Λοχία Σύριλ Τζων Θάρραγουντ.

Κι' εδώ ακόμα οι Βρετανοί κινήθηκαν με υστεροβουλία. Ενώ είχαν εκτελεσθεί δυο βρετανοί Λοχίες, κατηγορήσαν το Νίκο Σαμψών για την εκτέλεση του ενός, υπολογίζοντας προφανώς, ότι αν συνελάβαν τους συνεργάτες του θα τους κατηγορούσαν κι' εκείνους για την εκτέλεση του δεύτερου Λοχία.

Είπε ο Σερ Τζέϊμς Χένρυ:

"Στις **10.20** το πρωί στις **28 Σεπτεμβρίου** τρεις βρετανοί αστυνομικοί Λοχίες, οι Θάρραγουντ, Κάρτερ και Γουέμπ, με πολιτική περιβολή, αναχώρησαν από την αστυνομική Σχολή Στροβόλου, όπου διέμεναν, για την οδό Λήδρας, για να ψωνίσουν.

Ήσαν οπλισμένοι με περίστροφα και κατέβηκαν στη Λευκωσία με αυτοκίνητο το οποίο ενοικίασαν. Κατευθύνθηκαν πρώτα στην οδό Νικοκλέους, όπου τοποθέτησαν το αυτοκίνητο τους, παρά τον κήπο της Αλάμπρας. Εισήλθαν στη συνέχεια στην οδό Φανερωμένης και αγόρασαν από το κατάστημα των αδελφών Χριστοδουλίδη, που βρίσκεται έναντι της εκκλησίας του ιερού ναού Φανερωμένης, δυο φωτογραφικές μηχανές.

Επιστρέφοντες στο αυτοκίνητο τους, τοποθέτησαν σ' αυτό τα κιβώτια, μέσα στα οποία βρίσκονταν οι φωτογραφικές μηχανές. Παρέλαβαν τις φωτογραφικές και δια της οδού Λήδρας πήγαν στο

κατάστημα " Αγκφα" για να αγοράσουν φιλμ.

Αφού αγόρασαν φιλμ, βγήκε πρώτος ο Γουέμπ. Αυτός κύταξε δεξιά και αριστερά στην οδό Λήδρας, για να εξακριβώσει εάν υπήρχε κάτι το ύποπτο.

Υστερα προχώρησε. Τον ακολουθούσαν, σε απόσταση **15** περίπου βημάτων, οι Κάρτερ και Θάρραγουντ, οι οποίοι βάδιζαν μαζί. Όταν προχώρησαν λίγο, ο Γουέμπ άκουσε πυροβολισμούς πίσω του.

Κύταξε προς τα πίσω και αντιλήφθηκε ότι οι πυροβολισμοί στρέφονταν εναντίον τους. Ο Γουέμπ είδε τους δυο συντρόφους του να πέφτουν στην οδό Λήδρας. Παρ' όλον ότι ο Θάρραγουντ είχε τραυματισθεί σοβαρά, μπόρεσε να αντιπυροβολήσει. Ο Γουέμπ βλήθηκε σε διάφορα μέρη του σώματος του και θα καταθέσει στο δικαστήριο ότι είδε ένα από τους επιτεθέντες να πυροβολεί εναντίον του από κοντινή απόσταση με περίστροφο.

Παρ' όλον ότι αυτός είχε τραυματισθεί κατόρθωσε να πυροβολήσει εναντίον των επιτεθέντων. Είδε τουλάχιστον τρία πρόσωπα να τρέχουν για να απομακρυνθούν προς την ίδια διεύθυνση, την οποία είχαν ακολουθήσει οι τρεις αστυνομικοί Λοχίες.

Επισύρω την προσοχή του δικαστηρίου, στο γεγονός ότι στη σκηνή των πυροβολισμών ανευρέθησαν σφαίρες και κάλυκες σφαιρών και ότι κατά τη νεκροψία που διενεργήθηκε αφαιρέθηκαν από τα σώματα των φονευθέντων σφαίρες.

Θα προσαχθεί στο δικαστήριο μαρτυρία για να αποδειχθεί, ότι τόσο οι σφαίρες που ανευρέθησαν όσον και εκείνες που αφαιρέθηκαν είναι διαμετρήματος **0.32** και **0.38**. Η σημασία αυτού θα αποδειχθεί από τη μαρτυρία, στην οποία θα αναφερθώ. Υπήρξε επίσης και μια γυναίκα αυτόπτης μάρτυρας, η οποία θα καταθέσει στο δικαστήριο τι είδε και της οποίας το όνομα δεν θα αποκαλύψω επί του παρόντος.

Οι αστυνομικοί λοχίες Κάρτερ και Θάρραγουντ εφονεύθησαν σχεδόν ακαριαίως. Ο Λοχίας Γουέμπ, παρ' όλον ότι είχε τραυματισθεί σε διάφορα μέρη του σώματος του, επέζησε.

Παρά τις προσπάθειες που κατέβαλε η Αστυνομία, η ταυτότητα των επιτεθέντων παρέμεινε ανεξιχνίαστη μέχρι τις **30** Ιανουαρίου **1957**.

Την ημέρα εκείνη συνελήφθη ο κατηγορούμενος, ύστερα από επιδρομή της αστυνομίας σε σπίτι που βρίσκεται στο Δάλι. Θα προσαχθεί μαρτυρία για τις συνθήκες υπό τις οποίες αυτός συνελήφθη. Ο κατηγορούμενος κατελήφθη εξ απρόοπτου πάνω στο κρεβάτι, έχοντας στο πλευρό του οπλοπολυβόλο στεν και μια γεμάτη σφαιροθήκη.

Οι αστυνομικοί, οι οποίοι πήραν μέρος στη σύλληψη του υποχρεώθηκαν να χρησιμοποιήσουν βία για να τον αποπλίσουν πριν τον συλλάβουν τελικά. Η αντίσταση που πρόβαλε ήταν πολύ άγρια.

Μετά τη σύλληψη του κατηγορουμένου βρέθηκαν στην κατοχή του ορισμένες επιστολές. Δεν θα αναφερθώ επί του παρόντος σ αυτές, αλλά αργότερα θα αποδείξω ότι είναι δεκτές ως μαρτυρία.

Από το Δάλι ο κατηγορούμενος μεταφέρθηκε κατά τις αυγινές ώρες της **30ης** Ιανουαρίου στον Κεντρικό Αστυνομικό σταθμό στη Λευκωσία, όπου προέβη σε καταθέσεις στον αστυνομικό Λοχία Λυντς και το Βοηθό Αστυνόμο Γκρήην και στις οποίες καταφαίνεται η ένοχότητά του".

Ο συνήγορος υπεράσπισης Στέλιος Παυλίδης έφερε ένσταση σε αναφορά στην κατάθεση του κατηγορουμένου λέγοντας ότι ενίστατο όπως η κατάθεση γίνει δεκτή στο δικαστήριο και ο Εισαγγελέας πρόσθεσε:

"Η υπόθεση του Στέμματος δεν στηρίζεται μόνο στις καταθέσεις του κατηγορουμένου.

Στις **2** Φεβρουαρίου **1957** βρέθηκε μεγάλη αποθήκη όπλων σε οικία στη Λευκωσία και θα προσαχθεί μαρτυρία, ότι μεταξύ αυτών που ανευρέθησαν είναι και εκείνα τα οποία χρησιμοποιήθηκαν την ημέρα των πυροβολισμών την οδό Λήδρας.

Στις **23** Φεβρουαρίου **1957** ο Γουέμπ, ο Λοχίας που επέζησε, είδε τον κατηγορούμενο στο προαύλιο του

αστυνομικού Σταθμού Λευκωσίας και θα καταθέσει στο δικαστήριο ότι ο Νίκος Σαμψών ήταν ο ένας από τους επιτεθέντες και συγκεκριμένα εκείνος που πυροβόλησε τον Γουέμπ.

Στις 9 Φεβρουαρίου 1957 η Αστυνομία είχε προβεί σε διευθετήσεις για αναγνωριστική παράταξη, η οποία όμως μεταιώθηκε λόγω του ότι ο κατηγορούμενος αρνήθηκε να πάρει μέρος σ αυτήν.

Όταν το Δικαστήριο ακούσει ολόκληρη τη μαρτυρία θα καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η επίθεση που διαπράχθηκε φέρει όλα τα χαρακτηριστικά της τρομοκρατίας: Επιλογή των θυμάτων, επίθεση από πίσω και ταχεία εξαφάνιση μέσω των στενών οδών της Λευκωσίας.

Η ανεύρεση των όπλων στην οπλαποθήκη αποδεικνύει ότι μόνο σε τρομοκράτες μπορούσε να ανήκουν. Χαρακτηριστικές είναι επίσης οι περιστάσεις υπό τις οποίες συνελήφθη ο κατηγορούμενος και οι επιστολές που ανευρέθησαν, τις οποίες θα καλέσω το δικαστήριο να τις αποδεχθεί ως μαρτυρία.

Για το σκοπό αυτό θα καλέσω το δικαστήριο να αποφανθεί ότι όλα αυτά τα στοιχεία είναι αξιοσημείωτα και αποφασιστικά.

Και όταν η όλη υπόθεση εκτεθεί ενώπιον του δικαστηρίου, δεν θα μπορεί παρά να οδηγηθεί στο συμπέρασμα, ότι ο κατηγορούμενος είναι ο τρομοκράτης και δράστης του εγκλήματος αυτού".

Στη συνέχεια κλήθηκαν οι μάρτυρες κατηγορίας οι οποίοι άρχισαν να αραδειάζουν τους ψεύτικους ισχυρισμούς τους για να μπορέσουν να στηρίξουν την υπόθεση της κατηγορίας.

Ο Λοχίας Γουίλλιαμ Αϊβορ Τζέϊμς Γουέμπ, ένας από τους τρεις Λοχίες που δέχθηκαν την επίθεση των ανδρών της ΕΟΚΑ στην οδό Λήδρας, ανέφερε ότι ήταν σίγουρος ότι ήταν ο Σαμψών που τον πυροβόλησε, ότι τον αναγνώρισε από το λεπτό του μουστάκι που έφερε και πρόσθεσε περιγράφοντας τη σκηνή της επίθεσης:

"Άκουσα πυροβολισμούς. Κύταξα προς τα πίσω και είδα δυο άνδρες να πυροβολούν εναντίον των δυο

φίλων μου. Ταυτοχρονα θραύσθηκε η προθήκη παρακείμενου καταστήματος που ήταν από γιαλί.

Περπάτησα πάνω στα γιαλιά γλύστρισα και έπεσα κατά γης. Εκείνη την στιγμή είδα τους δυο συντρόφους μου να πέφτουν, ενώ ένας από τους επιτεθέντες πυροβολούσε από πίσω και τους δυο.

Ο κατηγορούμενος είναι ένας από εκείνους που με πυροβόλησαν. Ενώ οι πυροβολισμοί συνεχίζονταν εναντίον μου, με διάφορες κινήσεις προσπαθούσα να τους αποφύγω. Πριν πέσω κτυπήθηκα από σφαίρα στο άνω μέρος της αριστερής ωμοπλάτης.

Οι πυροβολισμοί συνεχίζονταν αλληλοδιαδόχως. Όταν έπεσα, ο κατηγορούμενος με πλησίασε και με πυροβόλησε έξη φορές καθ όν χρόνο κινούμουν δεξιά και αριστερά μέσα στο δρόμο για να αποφύγω τους πυροβολισμούς. Από τις έξη σφαίρες που ρίφθηκαν από τον κατηγορούμενο τραυματίστηκα σε δυο σημεία του αριστερού μου χεριού, στην αριστερή κνήμη και στον αριστερό γλουτό.

Στην προσπάθεια μου να αποφύγω τους πυροβολισμούς δεν ήμουν σε θέση να ανασύρω το περίστροφό μου. Τα γεγονότα ξετυλίχθηκαν τόσο γρήγορα που τέλειωσαν πριν καταλάβω σχεδόν ότι άρχισαν.

Όταν ο κατηγορούμενος εξεκένωσε το περίστροφο του, έτρεξε να απομακρυνθεί κατά μήκος της οδού Λήδρας, ακολουθώντας τους άλλους δυο. Υστερα και οι τρεις βγήκαν από την οδό Λυκούργου και εξαφανίστηκαν.

Όταν άρχισαν να τρέχουν για να διαφύγουν εγώ πυροβόλησα εναντίον τους πέντε φορές. Επίσης ο Λοχίας θάρραγουντι, ο οποίος είχε τραυματισθεί σοβαρά, μπόρεσε και έρριψε εναντίον τους τρεις πυροβολισμούς".

Η κατηγορούσα αρχή παρουσίασε στη συνέχεια μια αγγλίδα αυτόπτη μάρτυρα, όπως ισχυρίστηκε, αλλά το όνομά της δεν δόθηκε στη δημοσιότητα. Η αγγλίδα ανέφερε ότι κατά το επεισόδιο είχε τραυματισθεί στο αριστερό πόδι.

Ωστόσο, όσο ήλπιζε στη μαρτυρία της η Κατηγορούσα Αρχή δεν το κατόρθωσε. Η μάρτυρας, είπε στο δικαστήριο ότι δεν αναγνώριζε τον Σαμψών ως το πρόσωπο που είχε πυροβολήσει εναντίον των τριών Λοχιών.

Έτσι έμενε μόνο η μαρτυρία του Γουέμπ.

Στη συνέχεια παρήλασε από το δικαστήριο ο υπεύθυνος του Ειδικού Κλάδου της Αστυνομίας (Σπέσιαλ Μπραντς) Αστυνόμος Χένρυ Τζων Μπερτς, γνωστός βασανιστής μελών της ΕΟΚΑ και από τους ανθρώπους που βρίσκονταν στο συνεχώς στο στόχαστρο της Οργάνωσης. Ο Μπερτς ανέφερε ότι στις 30 Ιανουαρίου πήγε στο Δάλι μαζί με υπαξιωματικούς του Κλάδου και μια ομάδα στρατιωτών.

Μέσα στο αυτοκίνητο, είπε, βρισκόταν επίσης ένας τούρκος αστυνομικός Λοχίας και ο κύπριος πολιτικός κρατούμενος- καταδότης, του οποίου το όνομα και πάλι δεν αποκαλύφθηκε στο δικαστήριο.

Συνέχισε ο Μπερτς:

"Φθάσαμε έξω από το σπίτι στο οποίο κρυβόταν ο Νίκος Σαμψών και αφού η ομάδα των στρατιωτών περικύκλωσε το σπίτι εγώ και οι Λοχίες Λυντς, Γουίλλαρντ και Μάνσου πλησιάσαμε το σπίτι, το οποίο ήταν σκοτεινό.

Όταν ετοιμαστήκαμε παραβιάσαμε την είσοδο της οικίας και εισήλθαμε στον ηλιακό. Ολόκληρο το σπίτι ήταν σκοτεινό. Διακρινόταν μόνο αμυδρό φως που προερχόταν από ένα δωμάτιο. Εγώ και οι τρεις υπαξιωματικοί παραβιάσαμε την πόρτα του δωματίου και εισήλθαμε σ αυτό. Βρέθηκα αντιμέτωπος με ένα άνδρα, τον κατηγορούμενο, ο οποίος με κύταζε και είχε στραμμένο προς εμένα το οπλοπολυβόλο στεν του.

Ο Γουίλλαρντ μπήκε πρώτος και ήταν οπλισμένος με ένα οπλοπολυβόλο στέρλιγκ. Μόλις μπήκε στο δωμάτιο άνοιξε πυρ. Ο κατηγορούμενος έσκυψε κάτω από το κρεβάτι. Μέσα στο δωμάτιο βρισκόταν και ένα άλλο πρόσωπο που φορούσε πυτζάμες και καθόταν πάνω στο κρεβάτι, και ήταν έτοιμο να σηκωθεί. Ενώ περνούσε από δίπλα του ο Λοχίας Λυντς τον κτύπησε με

το περίστροφο του στην κεφαλή και λιποθύμησε.

Όταν ο Λοχίας Γουίλλαρντ σταμάτησε να πυροβολεί ο κατηγορούμενος σηκώθηκε. Τη στιγμή εκείνη εγώ ο Γουίλλαρντ, ο Λυντς και ο Μάνσου ορμήσαμε εναντίον του κατηγορουμένου. Το στεν, το οποίο κρατούσε ο κατηγορούμενος έφερε σφαιροθήκη.

Όταν ο κατηγορούμενος κτυπήθηκε με το οπλοπολυβόλο στέρλιγκ στην κεφαλή έπεσε, αλλά κρατούσε ακόμη στα χέρια του το οπλοπολυβόλο στεν. Οι Γουίλλαρντ και Μάνσου επέπεσαν εναντίον του, ο δε μάρτυρας πάτησε το αριστερό του χέρι για να του αποσπάσει το στεν. Ο κατηγορούμενος ήταν πολύ βίαιος, αλλά κατόρθωσα να τον αποπλίσω. Διεξήχθη σκληρή πάλη μαζί του. Ο Μάνσου τον κτύπησε με μια καρέκλα. Παρ όλον ότι είμαστε τέσσερις, εν τούτοις αναγκαστήκαμε να χρησιμοποιήσουμε εναντίον του βία για να τον αποπλίσουμε.

Κατά τη διάρκεια της πάλης ο Νίκος Σαμψών φώναζε: "Σκοτώστε με, σκοτώστε με, αν μου παρεχόταν περισσότερος χρόνος, θα σας σκότωνα".

Η πάλη για τον αποπλισμό του Σαμψών διήρκεσε **4-5** λεπτά. Μετά την πάλη αυτός φαινόταν εξαντλημένος και η κεφαλή του αιμορραγούσε ελαφρά. Αίμα έρρεε επίσης από ένα από τα δάκτυλα του δεξιού του χεριού. Ο Σαμψών δεν βρισκόταν συνέχεια σε κακή κατάσταση. Το αυτοκίνητο, με το οποίο μεταφέρθηκε στη Λευκωσία, ήταν ανοικτό και βράχθηκε, διότι έβρεχε πολύ. Όταν ο κατηγορούμενος μεταφέρθηκε στον Κεντρικό Αστυνομικό Σταθμό Λευκωσίας, οδηγήθηκε στο Γενικό Γραφείο του Σπέσιαλ Μπραντς.

Εκεί έφθασαν ο Αστυνόμος του Τμήματος Ανιχνεύσεως Εγκλημάτων Γκρήην και οι Λοχίες Λυντς, Γουίλλαρντ και Μάνσου και ζήτησαν από τον κατηγορούμενο να δώσει κατάθεση στον αστυνόμο Γκρήην.

Εκεί ο κατηγορούμενος αιμορραγούσε λίγο στο άνω δεξιό μέρος της κεφαλής του και σε ένα από τα δάκτυλα του χεριού του. Μέσα στο αυτοκίνητο με το ποίο μεταφέρθηκε στη Λευκωσία βρίσκονταν οι

στρατιώτες, οι οποίοι βράχθηκαν από τη βροχή, όπως και ο κατηγορούμενος.

Ο κατηγορούμενος άρχισε να δίνει κατάθεση στον αστυνόμο Γκρήην. Φαινόταν συγχυσμένος και ήταν βρεγμένος όταν έφθασε ο Γκρήην. Γενικά η κατάσταση του δεν ήταν πολύ άσχημη.

Για τις συνθήκες σύλληψης του Νίκου Σαμψών κατέθεσε και ο Λοχίας Τζέφρυ Λυντς, ο οποίος παραδέχθηκε ότι ο Σαμψών κτυπήθηκε σοβαρά, αλλά όχι πολύ άσχημα και στη συνέχεια ο Νίκος Σαμψών μεταφέρθηκε στη Λευκωσία όπου του έδωσε νερό και τον άκουσε να λέγει: "Γνωρίζετε ποιος είμαι, τώρα θα σας τα πω όλα". Και άρχισε να παίρνει σημειώσεις.

Ο Λοχίας Λυντς όμως ήταν χειρότερος από τον πρώτο μάρτυρα και έλεγε συνεχώς ψέματα. Αρνήθηκε ότι ο Σαμψών βασανίστηκε. Σύμφωνα με τον δημοσιογράφο- συντάκτη της εφημερίδας "Ελευθερία" που παρακολουθούσε τη διαδικασία είπε ότι "ουδείς εξ ημών ενέπηξε τεμάχια υάλου εντός των ονύχων των δκατύλων του κατηγορουμένου" και πρόσθεσε: " Δεν παραδέχομαι ότι ο κατηγορούμενος εκτυπήθη ή ελακτίσθη καθ οιονδήποτε τρόπον εις τα γραφεία του Σπειαλ Μπραντς. Δεν επροξενήσαμεν εγκαύματα εις τους πόδας του. Δεν ετραβήξαμεν τους όρχεις του και ούτε επράξαμεν ο,τιδήποτε προς εκφοβισμόν του. Δεν εβάλαμεν σχοινί γύρω από τον λαιμόν του".

Κάτω όμως από την πίεση των ερωτήσεων του Στέλιου Παυλίδη ο Λοχίας Λυντς, αναγκάστηκε αργότερα να παραδεχτεί, ότι ο Σαμψών δεν αιμαρραγούσε "αλλά έτρεχε όμως λίγο αίμα από το στόμα του".

Ο Στέλιος Παυλίδης είπε ότι η κατάθεση του Σαμψών λήφθηκε ύστερα από κακοποίηση ενώ δεν ήταν σε κατάσταση να κάμει ελεύθερη κατάθεση και ότι οι σημειώσεις που πήρε ο Λοχίας δεν μπορούσαν να παρουσιασθούν σαν μαρτυρία μια και δεν είχαν υπογραφεί από τον κατηγορούμενο.

Ο Στέλιος Παυλίδης είχε δίκαιο. Και ο δικαστής Σω δεν αποδέχθηκε τα όσα φερόταν να ανέφερε στις

σημειώσεις ο Νίκος Σαμψών στον Γκρήην, ως κατάθεση.

Ο δικαστής είπε ότι ο Γκρήην μπορούσε να επέλεγε και να έπαιρνε είτε προφορική είτε γραπτή κατάθεση. Ομως από τη στιγμή που είχε αποφασίσει να πάρει γραπτή κατάθεση, δεν μπορούσε να πάρει γραπτές σημειώσεις και όχι γραπτή κατάθεση.

Ο Γενικός Εισαγγελέας ζήτησε παραπομπή του σημείου αυτού στο Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο δέχθηκε ότι κακώς λήφθηκε η κατάθεση με σημειώσεις, η οποία και δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτή ως μαρτυρία.

Οι σημειώσεις αναφέρονταν σε μια προσπάθεια των βρετανών να αναμείξουν τον Αθω Πετρίδη στην εκτέλεση του βρετανού Λοχία στην οδό Λήδρας. Αναφερόταν στις σημειώσεις όπως αυτές κατατέθηκαν στο Δικαστήριο στην προανάκριση της υπόθεσης του Σαμψών το Μάρτη του **1956**:

" Όταν φόνευσα τους δυο άγγλους ήμουν μαζί με τον Αθω Πετρίδη. Τα περίστροφα μας τα έδωσαν δυο άγνωστες μου κοπέλλες και όταν διαπράξαμε το φόνο τους τα επιστρέψαμε".

Σε άλλες σημειώσεις γινόταν αναφορά στις συνθήκες μετάβασης του Νίκου Σαμψών στο Δάλι:

"Την περασμένη νύκτα ήλθα στο σπίτι του Λοΐζου. Όταν μπαίναμε στο σπίτι ήταν παρούσες η μητέρα και η αδελφή του. Εκρυψα το στεν κάτω από το σάκκο μου. Τους είπα ότι θα έμενα στο σπίτι τους. Από τις **13** Δεκεμβρίου ζούσα σε μια καλύβα έξω από το Δάλι. Κρυολόγησα και πήγα στο σπίτι του Λοΐζου. Με τροφοδοτούσε το πρόσωπο που μου έδωσε το στεν. Το άγνωστο αυτό πρόσωπο μου είπε ότι είχε οδηγίες να μου δώσει ένα στεν. Στις **13** Δεκεμβρίου, ενώ περιπλανόμουν στα χωράφια του Δαλιού και πέρασα μια νύκτα σε μια μάνδρα με πλησίασε αυτό το πρόσωπο και μου είπε: "Είσαι ο Νίκος Σαμψών; Ελα μαζί μου". Μου έδωσε **10** λίρες ένα στεν, δυο σφαιροθήκες και μου είπε: "Το όπλο να το έχεις δίπλα σου". Αγαπώ τους γονείς μου και σας ορκίζομαι ότι όσα σας είπα είναι αληθινά".

Ήταν σύντομες σημειώσεις που όμως σήμαιναν πολλά για τους Άγγλους που ήθελαν να παρουσιάσουν το Σαμψών και τον Αθω Πετρίδη ως τους εκτελεστές των δύο Λοχιών.

Το ό,τι ήταν πλαστές οι σημειώσεις και στηρίζονταν στις πληροφορίες των Άγγλων, παρά στα όσα τους είχε πει ο Σαμψών, φαινόταν καθαρά από το γεγονός ότι στην επιχείρηση βρισκόταν και τρίτο μέλος της ΕΟΚΑ, ο Αντής Τσεριώτης, για τον οποίο οι Άγγλοι δεν είχαν καμιά πληροφορία μέχρι την ημέρα εκείνη.

Όμως το Ανώτατο δεν δέχθηκε τις σημειώσεις αυτές ως κατάθεση και επομένως και σαν παραδοχή, από το Νίκο Σαμψών, ότι είχε πάρει μέρος στην επιχείρηση της οδού Λήδρας.

Ήταν μια μικρή, αλλά σοβαρή νίκη, για την Υπεράσπιση. Έτσι η Κατηγορούσα Αρχή προχώρησε με την άλλη πιο μακροσκελή κατάθεση του Νίκου Σαμψών και έκαμνε ότι μπορούσε να παρουσιάσει τα πράγματα πραγματικά ρόδινα.

Ο Αστυνόμος Τζέϊμς Χένρυ Γκρήην του Τμήματος Ανιχνεύσεως Εγκλημάτων, ο οποίος κλήθηκε, όπως είπε, στις 3 την αυγή στις 30 Ιανουαρίου στα γραφεία του Σπέσιαλ Μπραντς πήρε κατάθεση από το Νίκο Σαμψών, ύστερα από δική του παράκληση, και χωρίς να αναφερθεί στην κατάσταση που βρισκόταν ο κατηγορούμενος:

"Όταν ρώτησα τον κατηγορούμενο αν ήθελε να δώσει κατάθεση εκείνος μου απάντησε: "Μάλιστα. μπορώ να σου πω μόνον ό,τι έχω κάμει εγώ. Ό,τι δεν έχω κάμει δεν μπορώ να σου πω".

Έπειτα τον ρώτησα αν γνώριζε αγγλικά και αν ήθελε να δώσει κατάθεση στα αγγλικά ή στα ελληνικά. Ο κατηγορούμενος απάντησε ότι γνώριζε αγγλικά και μου είπε να γράφω αγγλικά".

Είχε αναφέρει ο Σαμψών στην "κατάθεση" αυτή που διαβάστηκε στην προανάκριση του:

"Ο αρχηγός μου ήταν ο Α. Τσιάρτας, το ψευδώνυμό του ήταν Πολυνίκης και πρωτύτερα τον έλεγαν Κίτσιο.

Εγώ ήμουν αρχηγός της εκτελεστικής ομάδας. Επίσης μέλη του εκτελεστικού ήταν ο Γιώργος που τον έχετε συλλάβει, ο Αθως Πετρίδης ή Ναύτης και που του γλύτωσα τη ζωή, αλλά τον συλλάβατε, ο Ανδρέας Χατζηχρίστου, που ήταν σιωφέρ μας, ο Βάσος Κυριλλής που μας έφερνε πληροφορίες από τον αρχηγό Τσιάρτα.

Ό,τι δεν γνωρίζω δεν μπορώ να σας πω. Γνωρίζω ότι θα με κρεμάσετε. Πρέπει να αντιληφθώ είτε ότι είμαι φανατικός πατριώτης. Μισώ τον κομμουνισμό. Ήμουν ο καλύτερος ρεπόρτερ στην Κύπρο. Καταδικάσθηκα σε 3 μήνες φυλάκιση στην Αμμόχωστο. Υστερα άρχισα να εργάζομαι για την ΕΟΚΑ. Πρώτα φόνευσα δυο άγγλους λοχίες στην οδό Λήδρας. Ο κόσμος λέει ότι διέπραξα 20 φόνους. Οχι...Οχι... Δεν είναι αλήθεια. Κάθε φορά που γινόταν φόνος όλοι έλεγαν: Νίκος Σαμψών, ο Νίκος Σαμψών τον σκότωσε".

Και σ' αυτή την φερόμενη κατάθεση τα στοιχεία που παρουσιάζονταν ήταν τα ίδια με τις σημειώσεις πλέον κάποιες πληροφορίες τις οποίες άνετα μπορούσαν οι άγγλοι να είχαν εξασφαλίσει από τους πληροφοριοδότες τους, που είχαν προδώσει και το Νίκο Σαμψών.

Ετσι όταν αρχικά διαβάστηκε κατά την προανάκριση το Μάρτιο του 1957 ο Νίκος Σαμψών αγανακτισμένος σηκώθηκε μέσα στο εδώλιο του κατηγορουμένου και άρχισε να φωνάζει ότι ήταν ψέματα όσα αναφέρονταν, πράγμα που ανάγκασε το δικαστή να τον ανακαλέσει σε τάξη.

Ετσι όταν οι άγγλοι έκαναν μια νέα προσπάθεια να παρουσιάσουν την "κατάθεση" και στο Ειδικό Δικαστήριο, που θα έπαιρνε και τις τελικές αποφάσεις, ο Στέλιος Παυλίδης ηγέρθη και αντεξέτασε τον Γκρήνην για τον τρόπο που λήφθηκε και για την κατάσταση του Νίκου Σαμψών εκείνη τη στιγμή:

ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Η προσοχή σου ήταν στραμμένη στην εργασία που σου είχεν ανατεθεί, να πάρεις δηλαδή την κατάθεση, κι έτσι δεν είχες ευκαιρία να προσέξεις την εμφάνιση του κατηγορουμένου;

ΜΑΡΤΥΡΑΣ: Όχι, αντίθετα. Εάν η κατάσταση του κατηγορουμένου επέβαλλε να κληθεί αμέσως γιατρός θα το έκαμνα. Ούτε για μια στιγμή δεν πρόσεξα ότι το νύχι του κρεμμόταν και ότι μόνο με μια λεπτή μεβράνη συνδεόταν με το δάκτυλο. Αν το έβλεπα θα καλούσα αμέσως γιατρό. Κάποτε οι πόνοι από τραύματα στα νύχια είναι πολύ οδυνηροί. Ετυχε να δω πρόσωπα, των οποίων η κατάσταση ήταν πολύ χειρότερη από εκείνην του κατηγορουμένου, όχι όμως στην Κύπρο.

ΠΑΥΛΙΔΗΣ (Σαρκαστικά): Και τα πρόσωπα αυτά ισχυρίζονταν ότι τα τραύματα αυτά τα προξένησαν αστυνομικοί;

Πρόσθεσε ο Γκρήην: Στις 10 το πρωί (της 30ης Ιανουαρίου) συνόδευσα τον κατηγορουμένο στο στρατιωτικό νοσοκομείο. Όταν του περνούσα τις χειροπέδες αντιλήφθηκα ότι το άνω μέρος του χεριού του ήταν πρησμένο. Ενθυμούμαι ότι όταν υπέγραφε την κατάθεση του δυσκολευόταν να κινησει το χέρι του

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Ποιαν εντύπωση είχες σχηματίσει για τον κατηγορούμενο;

ΜΑΡΤΥΡΑΣ: Οτι η κομπαστική συμπεριφορά του απέρρευε από το ότι θεωρούσε τον εαυτό του περήφανο για όσα είχε κάμει.

Ο Στέλιος Παυλίδης, όμως, επέμενε μέχρι το τέλος.

Η παρουσίαση της κατάθεσης ενώπιον του δικαστηρίου είναι απαράδεκτη ενέργεια. Η κατάθεση, είπε, δεν ήταν αποτέλεσμα ελεύθερης και θεληματικής βούλησης όπως έπρεπε να είναι για να γίνει αποδεκτή γιατί:

ΠΡΩΤΟ: Ήταν αποτέλεσμα εκταταμένης κακομεταχείρισης του κατηγορουμένου και απειλών εναντίον του.

ΔΕΥΤΕΡΟ: Η παρουσία αστυνομικών την ώρα που λαμβανόταν η κατάθεση και οι οποίοι για τον ένα ή τον άλλο λόγο εξήσκησαν βία εναντίον του κατηγορουμένου καθιστά απαράδεκτη την κατάθεση.

ΤΡΙΤΟ: Η κατάσταση του κατηγορουμένου λόγω των συνθηκών υπό τις οποίες συνελήφθη, έστω και αν η

βία που ασκήθηκε εναντίον του έγινε μόνο για τους σκοπούς της σύλληψης του ήταν τόσο κακή, ώστε αυτός δεν ήταν σε θέση να δώσει ελεύθερη και θεληματική κατάθεση, υπό την έννοια των παραδεδεγμένων αρχών λήψεως καταθέσεων, εν όψει του γεγονότος ότι ο κατηγορούμενος τη στιγμή που έδινε κατάθεση, βρισκόταν υπό την επήρεια φόβου και απόγνωσης και κατατρυχόταν από οδυνηρούς πόνους.

Ψέματα είπαν επίσης ο Αστυνόμος Μπερτζ και οι Λοχίες Γουίλλαρντ και Λυντς. Ο Μπερτζ είπε ότι όταν ο Σαμψών μεταφέρθηκε στο Σπέσιαλ Μπραντς φαινόταν εξαντλημένος, αλλά μάλλον θυμωμένος και ήσυχος.

ΛΕΥΚΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ: Είδες τον Λυντς να τον καίει με το τσιγάρο;

ΜΑΡΤΥΡΑΣ: Οχι.

ΚΛΗΡΙΔΗΣ: Δεν τον απειλήσατε ότι αν δεν έδινε κατάθεση ότι θα βασανιζόταν.

ΜΑΡΤΥΡΑΣ: Οχι.

ΚΛΗΡΙΔΗΣ: Στο Σπέσιαλ Μπραντς ποια ήταν η κατάσταση του κατηγορουμένου;

ΜΑΡΤΥΡΑΣ: Ήταν χαρούμενος και κάπνιζε.

ΚΛΗΡΙΔΗΣ: Χαρούμενος; Χαρούμενος διότι κάπνιζε;

ΜΑΡΤΥΡΑΣ: Μάλιστα.

Καθ' ολοκληρίαν ψευδής ήταν επίσης και η μαρτυρία του Λοχία Τζέφρυ Λυντς, ώστε σε κάποιο στάδιο ο Στέλιος Παυλίδης, ασυγκράτητος όπως ήταν, υπέβαλε στο μάρτυρα ότι η ιστορία του ήταν εντελώς πλαστή.

ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Κανείς δεν έχωσε σπασμένα γιαλιά στα νύχια του Νίκου Σαμψών;

ΜΑΡΤΥΡΑΣ: Κανείς.

ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Η ιστορία σας είναι πλαστή με σκοπό να δικαιολογήσετε την κατάσταση του κατηγορουμένου, την οποία εσείς έχετε δημιουργήσει για να αποσπάσετε από αυτόν τις πληροφορίες που σας ενδιέφεραν.

ΜΑΡΤΥΡΑΣ: Οχι.

ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Και στα γραφεία του Σπέσιαλ Μπραντς

κάμνατε τα ίδια. Τον εκαίετε στο πόδι, του τραβούσατε τους όρχεις και βάλατε γύρω από το λαιμό του ένα κομμάτι σχοινί.

ΜΑΡΤΥΡΑΣ: Οχι.

Όμως ένας στρατιώτης που βρισκόταν μέσα στο αυτοκίνητο που μετέφερε το Νίκο Σαμψών στη Λευκωσία, ο Νταϊΐβιντ Ταφ είπεν την αλήθεια, παρά τις υπεκφυγές του σε άλλα σημεία.

Ανέφερε στο δικαστήριο ότι καθ' όλη τη διάρκεια της μεταφοράς του Νίκου Σαμψών στη Λευκωσία, τις αυγινές ώρες της 30ης Ιανουαρίου, έκειτο προνηδόν μέσα στο αυτοκίνητο, εκτεθειμένος στη βροχή.

"Όταν φθάσαμε στη Λευκωσία, ο Σαμψών ήταν βρεγμένος ως το κόκκαλο" ανέφερε χαρακτηριστικά ο βρετανός στρατιώτης.

Ωστόσο όλοι οι μάρτυρες που κλήθηκαν στη συνέχεια και που έζησαν ή πήραν μέρος σε όλα τα βασανιστήρια που ακολούθησαν στο Σπέσιαλ Μπραντς δήλωναν στο δικαστήριο ότι δεν αντιλήφθηκαν ο,τιδήποτε, ότι όλα είχαν κυλήσει ομαλά, ότι ο Σαμψών σχεδόν φαινόταν ευδιάθετος και ότι έδωσε κατάθεση με τη θέληση του.

Ενδείξεις για ό,τι συνέβη στα γραφεία του Σπέσιαλ Μπραντς έδωσε και ο τούρκος Λοχίας Τζεμάλ Οσμάν, ο οποίος είχε κληθεί για να πάρει κατάθεση από το Σαμψών σε περίπτωση που θα την έκανε στα ελληνικά.

Ο Οσμάν ανέφερε ότι ο Σαμψών υπέγραψε την κατάθεση του με δυσκολία γιατί το δεξί του χέρι ήταν πρησμένο και δυσκολευτόταν.

Αποφασιστικής σημασίας ήταν όμως η μαρτυρία των βρετανών γιατρών, οι οποίοι όσο και αν προσπάθησαν να απαλύνουν, όσο μπορούσαν, τις εντυπώσεις και να μη θίξουν τους συναδέλφους τους βασανιστές.

Ωστόσο δεν μπορούσαν να αποκρύψουν την αλήθεια. Έτσι ο στρατιωτικός γιατρός Τζαίιμς Φλέμιγκ κατέθεσε ότι εξέτασε το Νίκο Σαμψών στις 30

Ιανουαρίου και ότι το μεσαίο δάκτυλο του αριστερού του χεριού έφερε τραύμα και ότι ήταν θρυμματισμένο. Το νύχι, πρόσθεσε, είχε αποξενωθεί από τη σάρκα και κρεμμόταν.

Ομως κατέβαλε προσπάθεια να διαψεύσει το γεγονός ότι κάποιος έμπηξε γιαλί στο δάκτυλο του Σαμψών.

Το τραύμα, πρόσθεσε, θα μπορούσε να προκληθεί αν κάποιος πατούσε πάνω στο δάκτυλο, ενώ το αριστερό χέρι δεν έφερε κανένα άλλο τραύμα. Έφερε επίσης μώλωπες στο δεξιό χέρι και το δεξιό ώμο.

Ο Γιατρός Φλέμμινγκ απαντώντας σε σχετικές ερωτήσεις του Στέλιου Παυλίδη απάντησε:

"Στο τραύμα του δακτύλου δεν πρόσεξα τίποτα το ασυνήθιστο. Κοίταξα με προσοχή το νύχι και δεν νομίζω ότι το τραύμα ήταν αποτέλεσμα κτυπήματος που καταφέρθηκε εναντίον του με τέτοιο τρόπο, ώστε το νύχι να αναστραφεί. Δυνατόν το δάκτυλο να ήταν στραμμένο προς τα δεξιά ή τα αριστερά όταν κτυπήθηκε. Το κόκκαλο είχε θρυμματισθεί".

ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Κοίταξε την ουλή στο δάκτυλο του κατηγορουμένου. Προέρχεται από το τραύμα το οποίο διαπίστωσης κατά την εξέταση;

ΜΑΡΤΥΡΑΣ: Δυνατό να προέρχεται από το τραύμα εκείνο.

ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Για να μείνει τέτοια ουλή σημαίνει ότι το τραύμα ήταν σοβαρό;

ΜΑΡΤΥΡΑΣ: Ήταν βαθύ.

Σε άλλη ερώτηση του Στέλιου Παυλίδη ο μάρτυρας παραδέχθηκε ότι οίδημα στη δεξιά κνήμη δυνατό να προλήθηκε από καμένο αντικείμενο.

Την ίδια γνώμη είχε και ο άλλος γιατρός, ο Φρέντερικ Ρόμπερτ Στόαρ, ενώ ο κύριος γιατρός Νίκος Ζήνωνος είχε αντίθετη άποψη: "Κατά τη γνώμη μου το τραύμα στο νύχι οφείλεται σε γυαλί η άλλο αιχμηρό όργανο και όχι σε πάτημα".

Ακόμα ο κατηγορούμενος παραπονέθηκε, είπε ο Νίκος Ζήνωνος, ότι τον έκαψαν και ότι του τραβούσαν τους όρχεις. Στη δεξιά κνήμη διαπίστωσε έγκυαμα

δευτέρου βαθμού. Η κατάσταση του ήταν πολύ κακή και έδειχνε ότι πονούσε. Είχε ύψος αποχαυνομένου και ήταν φοβισμένος.

Αναλύοντας τα τραύματα που βρήκε στο σώμα του Νίκου Σαμψών ο Νίκος Ζήνωνος ανέφερε:

Εξέτασα τον κατηγορούμενο με το γιατρό κ. Στόαρς στα κρατητήρια Ομορφίτας στις 6 Φεβρουαρίου. Διεπίστωσα τους ακόλουθους μώλωπες και εκδορές:

- 1) Κτυπήματα και εκδορές στο αριστερό χέρι μέχρι τον αγκώνα.
2. Μώλωπες στο δεξιό χέρι και το δεξιό ώμο.
3. Αιμάτωμα στο αριστερό μάτι και μικρότερο στο δεξιό.
4. Τραύματα στο άκρο του μεσαίου δακτύλου του αριστερού χεριού σε κατάσταση σήψευς.
5. Φουσκαλίδια στην κνήμη του δεξιού ποδιού.
6. Εκδορές στη βουβωνική χώρα.
7. Τραύματα στο πίσω μέρος της κεφαλής.
8. Τραύματα στην κορυφή της κεφαλής.
9. Εκδορές στο μέτωπο.
10. Εκδορές στο δεύτερο δάκτυλο του αριστερού χεριού.

11. Εκδορές στην κορυφή του αριστερού ώμου.

Πρόσθεσε ο Νίκος Ζήνωνος εξεταζόμενος από το Δικαστή Σω όσο και τον Εισαγγελέα:

Όλοι οι μώλωπες και τα τραύματα του κατηγορουμένου προκλήθηκαν πριν από δυο μέχρι εννέα ημέρες.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Απ' ό,τι διαπίστωσης οι μώλωπες και τα τραύματα μπορούσαν να προκληθούν στις 30 Ιανουαρίου;

ΖΗΝΩΝΟΣ: Μάλιστα.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Ο κατηγορούμενος μου έκαμε παράπονο, ότι το μεσαίο δάκτυλο του αριστερού χεριού του το έκοψαν με τεμάχιο γιαλιού και το ανέφερα αυτό στο γιατρό Στόαρς. Από την εξέταση του τραύματος αυτού δεν αποκλείω την εκδοχή του κατηγορουμένου και δεν αποκλείω την πιθανότητα, ότι

αιχμηρό αντικείμενο εισήχθη στο κρέας.

ΖΗΝΩΝΟΣ: Ο κατηγορούμενος έκαμε παράπονο ότι υπέστη εγκαύματα στη δεξιά κνήμη. Τον εξήτασα και διεπίστωσα φουσκαλλίδες, οι οποίες δεν μου άφηναν αμφιβολία ότι επρόκειτο για έγκαυμα δευτέρου βαθμού. Μου είπε: "Εκάψαν με κύριε γιατρέ".

Στο εσώβρακο του υπήρχαν σταγόνες αίματος και έκαμε παράπονο ότι είχε αιματοουρία και πόνους στο δεξιό μέρος του στήθους. Τον εξετάσαμε, αλλά τίποτε δεν διαπιστώσαμε.

Η γενική κατάσταση του κατηγορουμένου ήταν αθλιότατη. Η φυσική του κατάσταση δείκνυε άνθρωπο που πονούσε, η δε πνευματική του κατάσταση δεν ήτο πολύ καλή. Ήταν κιτρινιασμένος, αποχυνωμένος και φαινόταν τρομοκρατημένος. Η κατάσταση του κατηγορουμένου, κατά τις 30 Ιανουαρίου, έπρεπε να ήταν πολύ χειρότερη από εκείνη που βρισκόταν στις 6 Φεβρουαρίου όταν τον εξήτασα στα κρατητήρια Ομορφίτας.

Από τη μαρτυρία που παρουσιάστηκε, παρά τις προσπάθειες που κατέβαλε η Κατηγορούσα Αρχή διαφαινόταν ότι ο Νίκος Σαμψών είχε πραγματικά υποφέρει τα πάνδεινα στα χέρια των ανακριτών, τόσο κατά τις πρώτες ώρες της σύλληψης του, όσο και αργότερα στο Νταχάου του Σπέσιαλ Μπραντς και ιδιαίτερα στην Ομορφίτα, που αποτελούσε το κέντρο βασανιστηρίων στην περιοχή Λευκωσίας.

Κι' αυτό φρόντισε η υπεράσπιση να το αντιληφθεί καλύτερα ο δικαστής Μπέρναρντ Σω.

Όμως ο δικαστής περίμενε να ακούσει τα όσα θα έλεγε και ο κατηγορούμενος πριν εκδώσει την ετυμηγορία του σχετικά με την κατάθεση του.

Ο Σαμψών ήταν πραγματικά καταπέλτης όταν κλήθηκε να καταθέσει αυτά που είχε υποστεί και περιέγραψε με τα μελανότερα χρώματα τα βασανιστήρια του.

Είπε ότι είχε περάσει τις πιο φρικτές στιγμές της ζωής του στα χέρια των ανακριτών του και ότι ούρλιαζε από τους πόνους ικετεύοντας τους

βασανιστές του να τον σκοτώσουν για να γλυτώσει από τα βασάνια.

Με άρπαξαν από τα μαλιά και κτυπούσαν το κεφάλι μου στον τοίχο. Ο Λυντις μου τραβούσε τα γεννητικά μου όργανα και δεν μπορούσα να υπομένω τα βασανιστήρια και έτσι αποφάσισα να δώσω κατάθεση, είπε μπροστά στο έκπληκτο ακροατήριο του δικαστηρίου, που το αποτελούσαν οι γονείς του και άλλοι συγγενείς του.

Είπε ο Νίκος Σαμψών σύμφωνα με την εφημερίδα ΕΘΝΟΣ της 21ης Μαΐου, 1957, άνθρωπος της οποίας παρίστατο στη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου:

"Ενθυμούμαι ότι το πρωί της 30ης Ιανουαρίου 1957 ήμουν στο σπίτι που με συνέλαβαν, στο Δάλι. Μισοκοιμόμουν στο κρεβάτι, όταν άκουσα ένα τρομερό θόρυβο στην εξώπορτα.

Θα ήταν μεσάνυκτα. Φορούσα όλα τα ρούχα μου, αλλά ήμουν ανυπόδητος. Μόλις άκουσα τον θόρυβο, πετάχτηκα πάνω. Πριν καλά, καλά σταθώ στα πόδια μου, αντίκρυσσα τέσσερις άνδρες να στέκονται στην πόρτα του δωματίου. Στεκόμουν ανάμεσα στο κρεβάτι και τον τοίχο. Η πόρτα ήταν ανοικτή. Εξω έβρεχε και το ταβάνι έμπαζε νερά. Αναγκασθήκαμε να μετακινήσουμε το κρεβάτι για να μη βρέχεται.

Όπως το είχαμε βάλει, η πόρτα δεν μπορούσε να κλείσει.

Πριν προφθάσω να δω τα πρόσωπα των τεσσάρων ανδρών, άρχισαν οι πυροβολισμοί. Για να σωθώ έσκυψα κάτω απο το κρεβάτι. Οι πυροβολισμοί εξακολουθούσαν να πέφτουν.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΣΩ: Ερριχναν συνέχεια;

ΣΑΜΨΩΝ: Τα όπλα ήταν αυτόματα. Η μια ριπή διαδεχόταν την άλλη.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Εξέρις από αυτόματα όπλα;

ΣΑΜΨΩΝ: Οι πυροβολισμοί ήταν από αυτόματα όπλα. Μετά τη δεύτερη ριπή με περικύκλωσαν, παραμερίζοντας το κρεβάτι. Αρχισαν να με κτυπούν με τις καρέκλες στο κεφάλι και στους ώμους. Οι καρέκλες

είναι αυτές που βλέπω εδώ. Τα κτυπήματα με ανάγκασαν να πέσω κάτω. Κι εκείνοι συνέχιζαν να με κτυπούν.

Με κτύπησαν με στέριλιγκ-γκαν στο κεφάλι. Ενώ ήμουν πεσμένος στο πάτωμα, κάποιος Λυντς, νομίζω, με ρώτησε πού ήταν ο Αθως.

Του είπα ότι δεν ήξερα και εκείνος ξανάπε: "Έχουμε πληροφορίες ότι εσύ κι ο Αθως εκάνετε την δουλειά της οδού Λήδρας".

Ήταν η πρώτη φορά που άκουγα τέτοιο πράγματα. Δεν ήξερα τον Αθω. Ο Λυντς συνέχισε να με κτυπά με τις γροθιές του αυτή τη φορά στο πρόσωπο. Με είχανε κάτω ανάσκελα. Μου έδωσε αρκετά κτυπήματα στο στόμα, στη μύτη και στα μάτια.

Υστερα με ρώτησαν ποια ήταν τα μέλη της ομάδος του Δαλιού, γιατί είπαν, είχαν πληροφορίες ότι ήμουν μέλος της ΕΟΚΑ. Μου ζήτησαν ακόμα να τους πω πού υπήρχαν κρυμμένα όπλα. Δεν απάντησα. Τότε ο Λυντς μου άρπαξε τα γεννητικά μου όργανα και άρχισε να τα τραβά.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Απ' έξω από τα ρούχα;

ΣΑΜΨΩΝ: Ναι απ' έξω. Κατόπιν με βοήθησαν να σηκωθώ. Μόλις είχα σταθεί όταν ο Λύντς επήρε μια ξύλινη σκάφη και με κτύπησε με αυτήν στο κεφάλι. Μετά το κτύπημα είδα πως η σκάφη είχε σπάσει. Προηγουμένως ήταν γερή. Δεν ξέρω αν είναι από το κτύπημα που έσπασε. Το κεφάλι μου ήταν καζάνι. Είχα πέσει χάμω κι εκείνοι είχαν ξαναρχίσει να με κτυπούν με τις καρέκλες.

Δεν έφταναν τα κτυπήματα, με κλωτσούσαν κιόλας. Μετά με άρπαξαν από τα μαλλιά και άρχισαν να κτυπούν το κεφάλι μου στον τοίχο. Και πάλι με βοήθησαν να σταθώ.

Είδα τον Λυντς να πηγαίνει στο διάδρομο και να επιστρέφει σε λίγο με ένα ποτήρι νερό λέγοντας μου: "Θα μας πεις πού είναι ο Αθως, ο σύντροφος σου της οδού Λήδρας; Παραδέξου ότι εσύ και ο Αθως εσκοτώσετε τους Λοχίες".

Του απάντησα πως δεν ήξερα τίποτα. Τότε μου

έχυσε το νερό κατάμουτρα. Τον είδα ύστερα να σπάζει το ποτήρι στα σίδερα του κρεβατιού. Κάτι είπε στους άλλους και κάποιος μου έστριψε το χέρι πίσω στην πλάτη. Ένας άλλος άρπαξε το αριστερό μου χέρι και το κράτησε με τρόπο που να εξέχει το μεσαίο δάκτυλο. Ο Λυντς πήρε ένα κομμάτι γιαλί και το έχωσε στη σάρκα κοντά στο νύχι. Να εδώ που φαίνεται το σημάδι. Με ρώτησε ενώ ούρλιαζα από τον πόνο: "Πού είναι ο Αθως" κι έσπρωξε το γιαλί μέσα στο νύχι, που ξεπετάχτηκε προς τα πάνω.

Αισθανόμουν απερίγραπτους πόνους. Ήταν η φρικτότερη στιγμή της ζωής μου. Ούρλιαζα από τους πόνους και τους παρακαλούσα να με σκοτώσουν για να γλυτώσω. Ήμουν εντελώς εξαντλημένος.

Όλα αυτά διήρκεσαν κάπου **25** ή **30** λεπτά. Μετά με πήραν σε ένα ανοικτό στρατιωτικό αυτοκίνητο και με διέταξαν να ξαπλώσω μπρούμυτα. Εβρεχε δυνατά και τίποτε δεν με προστάτευε από τα νερά. Δεν φορούσα τα παπούτσια μου κι αισθανόμουν το κρύο να με περονιάζει. Η κατάσταση μου ήταν άθλια. Ήμουν εκτεθειμένος στο κρύο, βρεγμένος ως το κόκκαλο.

Κάποτε φθάσαμε στα γραφεία του Σπέσιαλ Μπραντς. Δεν θυμούμαι πόσο κράτησε το ταξίδι. Όταν τέλειωσε, είδα τους Λοχίες Λυντς, Μάνσου και Γουίλλαρντ να περιμένουν.

Ο Μπερτς δεν ήταν εκεί. Αντιλήφθηκα ότι τα βάσανα μου δεν είχαν τελειώσει. Φοβήθηκα. Με έβαλαν σε ένα δωμάτιο. Οι τρεις Λοχίες με ακολούθησαν. Εμειναν μαζί μου **20** περίπου λεπτά. Αρχισαν να μου μιλούν λέγοντας μου: "Έχουμε πληροφορίες από κάποιον που συλλάβαμε ότι εσύ, ο Αθως Πετρίδης και ένας άλλος εκάνατε τη δουλειά της οδού Λήδρας".

Ήταν ο Λυντς που μιλούσε. Είχε μπροστά του ένα κομμάτι χαρτί και διάβαζε τις πληροφορίες του. Του απάντησα πως δεν έκανα τέτοιο πράγμα. Ούτε τον Αθω ήξερα, ούτε βέβαια το τρίτο πρόσωπο.

Ο Λυντς τότε μου έδωσε μια γροθιά στο πρόσωπο και με έκανε να πέσω χάρω. Μετά άρχισαν τις κλωτσιές

και μου τραβούσαν τα γεννητικά μου όργανα.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Απ' έξω από τα ρούχα;

ΣΑΜΨΩΝ: Οχι, έχωσε το χέρι του στο παντελόνι μου και τα πήρε στα χέρια του τραβώντας τα.

Σκέφθηκα πως η ιστορία έπρεπε να τελειώσει. Αισθανόμουν φρικτούς πόνους και μισολιποθύμησα. Κάποιος τότε έφερε νερό και μου το έρριξε στο πρόσωπο.

Μετά ο Λυντς πήρε ένα κομμάτι σχοινί και μου το πέρασε από το λαιμό. Αρχισε να το τραβά σέρνοντάς με στο πάτωμα. Στο τέλος με βοήθησε να καθήσω σε μια καρέκλα.

Σε λίγο ήρθαν δυο Λοχίες με στολή. Εμειναν στο δωμάτιο για λίγα λεπτά και ύστερα ο Λυντς τους είπε να βγουν στη βεράντα. Βγήκαν κλείνοντας πίσω τους την πόρτα. Εμεινα μόνος με τον Λυντς. Ηρθε κοντά μου και μου ανασήκωσε το παντελόνι.

Εφερε το τσιγάρο του κοντά στο πόδι μου και άρχισε να με καίει. Ηθελα να φωνάξω, αλλά μου είχε κλείσει το στομα με το χέρι του.

Όταν τέλειωσε κι αυτό μου έδωσε νερό και άρχισε πάλι να μου λέει τις πληροφορίες του γράφοντας ταυτόχρονα σε ένα άλλο χαρτί.

Στο τέλος μου ζήτησε να υπογράψω. Αρνήθηκα. Και πάλι με κτύπησε με ένα σίδερο αυτή τη φορά που πήρε από τη σόμπα.

Οι δυο λοχίες που είχαν βγει έξω επέστρεψαν. Ηρθε και ο επιθεωρητής Γκρήην. Ο τελευταίος πήγε σε ένα μικρό δωμάτιο, όπου ήταν και ο Μπερτς μαζί με το Λυντς. Άκουσα το Μπερτς να λέει στον Γκρήην:

"Αυτός είναι ο Σαμψών, που έκανε τη δουλειά της οδού Λήδρας. Να το έχεις υπ όψη".

Στο μεταξύ ο Γουίλλαρντ και ο Μάνσου ήρθαν κοντά μου μαζί με τον Λυντς, ο οποίος μου είπε:

"Είδες τι υπέφερες. Αυτά που είπαμε να τα πεις στον κ. Γκρήην. Αλλιώς, εμείς θα περιμένουμε έξω και κακή σου μοίρα τότε. Θα πάθεις χειρότερα. Δεν πιστεύω να θέλεις να πάθεις, ό,τι έπαθε κι εκείνος

των Πλατρών;".

Κατάλαβα ότι αν δεν έλεγα στο Γκρήην αυτά που μου είχε πει ο Λυντς τα βασανιστήρια μου θα συνεχιζόντουσαν και αποφάσισα να μιλήσω για να γλυτώσω. Δεν άντεχα άλλο.

Υστερα από αυτό έδωσα κατάθεση στον Γκρήην. Ενώ μιλούσα έβλεπα έξω από το παράθυρο, στη βεράντα τους Λοχίες Λυντς, Μάνσυ και Γουίλλαρντ. Η κατάσταση μου ήταν άθλια και ζήτησα γιατρό. Ο Γκρήην μου είπε: "Θα σε δει γιατρός, αφού τελειώσουμε με την κατάθεση".

Την στιγμή εκείνη η ψυχική και η πνευματική μου κατάσταση δεν ήταν καθόλου καλή. Ενοιωθα πόνους σε όλο μου το σώμα και με κυρίευσε ο φόβος.

Όταν έδιδα την κατάθεση στον Γκρήην έβλεπα από το παράθυρο του δωματίου να στέκουν απ έξω στη βεράντα οι τρεις Λοχίες. Έδιδα κατάθεση και τα ρούχα μου ήταν βρεγμένα και το νερό έσταζε από τα ρούχα μου πάνω στο πάτωμα.

Όταν τελείωσε η κατάθεση ο Γκρήην και ένας τούρκος Λοχίας που ήταν παρών κατά τη διάρκεια της κατάθεσης μου με σήκωσαν από την καρέκλα. Ο Γκρήην επήρε την πένα, μου την έβαλε στο χέρι, διότι εγώ δεν ήμουν σε θέση για να μπορέσω να την πάρω στο χέρι μου. Το δεξί μου χέρι ήταν πρησμένο και αυτός με βοήθησε και υπέγραψα την κατάθεση μου, αφού έβαλαν την πένα ανάμεσα στα δάκτυλα μου.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Δεν μπορούσες να σταθείς χωρίς βοήθεια;

ΣΑΜΨΩΝ: Μάλιστα. Ο τούρκος Λοχίας με κρατούσε να μην πέσω.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Ο Γκρήην κρατούσε το χέρι σου όταν υπέγραφες;

ΣΑΜΨΩΝ: Μάλιστα. Το δεξί μου χέρι δεν κινείτο".

Μετά από όλες αυτές τις συγκλονιστικές, όσο και τραγικές λεπτομέρειες, ο Γενικός Εισαγγελέας Σερ Τζέϊμς Γκρίφιθ ανέλαβε το άχαρο έργο να διαψεύσει τα αδιάψευστα.

Ο Νίκος Σαμψών όμως σε όλες τις απαντήσεις του επέμενε ότι, όσα είχε αναφέρει στην κατάθεση του,

ήταν εκείνα που του είχαν αναφέρει οι βρετανοί ανακριτές του για να πει, πλέον όσα είχε διαβάσει στις εφημερίδες.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Ολόκληρη η κατάθεση την οποία έκαμες στον Αστυνόμο Γκρήην είναι ψευδής ή αληθής;

ΣΑΜΨΩΝ: Είναι ψευδής. Περιέχει ό,τι μου υπέδειξε να πω ο Λοχίας Λυντς.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Είναι ψευδής;

ΣΑΜΨΩΝ: Είπα ήδη ότι είναι ψευδής.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Είπες εκείνα, τα οποία είναι γραμμένα στην κατάθεση σου;

ΣΑΜΨΩΝ: Εξ όσων ενθυμούμαι, είπα εκείνα τα οποία μου υπέδειξε ο Λυντς και εκείνα, τα οποία περιείχοντο στις κόλλες που έδωσε αυτός στον Γκρήην.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Εκείνα τα οποία είπες στην κατάθεση σου, είναι εκείνα που σου υπέδειξε ο Λυντς;

ΣΑΜΨΩΝ: Μερικά από εκείνα που μου υπέδειξε ο Λυντς και μερικά από εκείνα που εδιάβαζεν αυτός απο τις σημειώσεις που είχε.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Ήσουν ένας φιλήσυχος πολίτης και αυτοί οι παλιάνθρωποι ήλθαν για να σε σκοτώσουν;

ΣΑΜΨΩΝ: Ήμουν φιλήσυχος πολίτης μέχρις ότου συνέλαβαν τον πατέρα μου και τον ετσάκισαν στο ξύλο.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Πότε συνέλαβαν τον πατέρα σου;

ΣΑΜΨΩΝ: Αρχές Δεκεμβρίου και στις 12 Δεκεμβρίου έφυγα από τη Λευκωσία.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Κρυβόσουν;

ΣΑΜΨΩΝ: Ναι.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Λέγεις ότι στο σπίτι εκείνο στο Δάλι βρισκόσουν ως φιλήσυχος πολίτης. Το μόνο αφύσικο πράγμα στο σπίτι εκείνο ήταν το οπλοπολυβόλο στεν;

ΣΑΜΨΩΝ: Κρυβόμουν. Εφ' όσον επήραν τον πατέρα μου σε τέτοια ηλικία και τον τσάκισαν στο ξύλο, εμένα τι θα με έκαμναν που είμαι νέος; Γι' αυτό κρυβόμουν, διότι φοβόμουν.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Το άκρο του μεσαίου δκατύλου του

αριστερού σου χεριού εθρυσματίσθη;

ΣΑΜΨΩΝ: Οχι. Μόνο όταν με μετέφεραν στο Νοσοκομείο μου είπαν εκεί ότι δεν ήτο θρυσματισμένο, αλλά είχε μόνο μώλωπες.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Δεν είναι αλήθεια ότι σε κτύπησαν με καρέκλες και με το στέρλιγκ για να σε αφοπλίσουν από το στεν;

ΣΑΜΨΩΝ: Ουδέποτε είχα στεν στα χέρια μου.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Τη νύκτα εκείνη χρησιμοποίησες τις φράσεις "σκοτώστε με, σκοτώστε με".

ΣΑΜΨΩΝ: Μάλιστα.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Άκουσες ό,τι κατέθεσαν τι είπες σ αυτούς: "Νταμν Ηγκλις, σκοτώστε με, σκοτώστε με".

ΣΑΜΨΩΝ: Δεν είναι αλήθεια. Τους είπα τις λέξεις αυτές στο Δάλι για να γλυτώσω από τα βασανιστήρια.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Ο Γιατρός Στόαρς είπε ότι του έκανες παράπονο ότι είχες αιματουρία. Αυτό το αποδίδεις στο τράβηγμα των όρχεων σου;

ΣΑΜΨΩΝ: Δεν ξέρω από πού προήλθε.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Είχες αιματουρία;

ΣΑΜΨΩΝ: Μάλιστα. Κάθε πρωϊ ουρούσα αίμα. Όταν έκαμα παράπονο στους δικηγόρους μου, που με επισκέφθηκαν στα κελιά Ομορφίτας, τότε έκαψαν τα εσώροχια μου. Αυτό συνέβη στην παρουσία των υποδίκων Νίκου Σπανού, Κυριάκου Κόκκινου και Ανδρέα Καρεφυλλίδη. Μου είπαν, αφού έκαμες παράπονο στους δικηγόρους σου θα τα κάψουμε.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Ποιοι πήραν τα ρούχα σου και τα έκαψαν; Μήπως ο Λυντς;

ΣΑΜΨΩΝ: Οχι, νομίζω κάποιος Λοχίας Ερσάτ και κάποιος βαριάνος.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Ήσουν αρκετά ζαλισμένος την ώρα που έδινες κατάθεση στον κ. Γκρήην;

ΣΑΜΨΩΝ: Ήμουν σε κακή κατάσταση. Είμαι δημοσιογράφος εξ επαγγέλματος και η κατάθεση που έκαμα στον κ. Γκρήην περιείχε και ό,τι διάβασα στις εφημερίδες.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Γιατί δεν έκαμες παράπονο στον κ. Γκρήνην ότι υπέστης κακομεταχείριση πριν δώσεις σ αυτόν κατάθεση;

ΣΑΜΨΩΝ: Τη νύκτα εκείνη, όταν έβεπα άγγλο νόμιζα ότι επρόκειτο να με κτυπήσει. Έκαμα όμως παράπονο την επομένη στον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη, ο οποίος κρατείτο στο ίδιο κελλί μαζί μου.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Γιατί δεν παραπονέθηκες σε αξιωματικό της αστυνομίας;

ΣΑΜΨΩΝ: Πώς θα έκαμνα παράπονο σε αξιωματικούς της Αστυνομίας, οι οποίοι με μεταχειρίστηκαν κατ'αυτόν τον τρόπο;

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Σε όλα τα παράπονά σου ανέφερες τον Λυντις. Ωστε τα παράπονά σου στρέφονται εναντίον του;

ΣΑΜΨΩΝ: Μάλιστα. Για τον Λυντις και τους βοηθούς του. Ο Λυντις όμως φαινόταν ότι ήταν ο αρχηγός τους. Φαινόταν σαν τίγρις.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Θαυμάζεις τον Λυντις γιατί σε συνέλαβε;

ΣΑΜΨΩΝ: Γιατί να τον θαυμάσω; Για τις κτηνωδίες που διέπραξε σε μένα.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Έκαμες όμως καταθέσεις και στο Λυντις και στο Γκρήνην, στις οποίες είπες όλη την αλήθεια, δεν είναι έτσι;

ΣΑΜΨΩΝ: Οι καταθέσεις εκείνες έγιναν κάτω από βία και φόβο που μου ενέπνευσαν και δεν είναι αληθινές καταθέσεις. Η μόνη αλήθεια είναι ότι με κακοποίησαν ως να ήμουν ζώο.

Τέλος ο Νίκος Σαμψών επανεξεταζόμενος από το Δικηγόπο του Λεύκο Κληρίδη τόνισε χαρακτηριστικά:

"Πριν συλληφθώ είχα πολλούς φίλους. Μετά τη σύλληψη και την κακοποίηση που υπέστην, δεν μπορώ να έχω εμπιστοσύνη σε κανένα άγγλο, έστω και στον καλύτερο μου φίλο".

Όταν ολοκληρώθηκε η υπόθεση της κατηγορίας και της υπεράσπισης κλήθηκαν οι συνήγοροι Υπεράσπισης και ο Γενικός Εισαγγελέας να πουν την

τελευταία λέξη πριν το Δικαστήριο αποφασίσει κατά πόσον θα αποδεχόταν ή όχι τη δεύτερη κατάθεση του Νίκου Σαμψών, την οποία είχε δώσει κάτω από άθλιες συνθήκες στον αστυνόμο Γκρήην και η οποία είχε στηριχθεί, σύμφωνα με την Υπεράσπιση, στα όσα είχε αναφέρει στον Γκρήην ο υφιστάμενος του Λοχίας Λυντς.

Στην πρώτη περίπτωση το δικαστήριο, αλλά και το Ανώτατο, δεν είχαν δεχθεί ως μαρτυρία τις σημειώσεις που είχε πάρει ο Λυντς, ως κατάθεση και έμενε τώρα να αποφασισθεί κατά πόσον θα γινόταν δεκτή η δεύτερη κατάθεση του Νίκου Σαμψών, στην οποία παρουσιαζόταν να εμπλέκει τον εαυτό του.

Ο Στέλιος Παυλίδης ήταν κατηγορηματικός: Ο Νίκος Σαμψών είχε κακοποιηθεί για να δώσει κατάθεση, ενώ έπρεπε να του παρασχεθεί ιατρική περίθαλψη πριν δώσει κατάθεση στην αστυνομία και όχι μετά.

Ειδικά για τον τρόπο μεταφοράς του Νίκου Σαμψών από το Δάλι στη Λευκωσία μέσα σε ανοικτό αυτοκίνητο, σε καιρό χειμώνα και κάτω από συνεχή βροχή, ο Στέλιος Παυλίδης ήταν ακόμα πιο επικριτικός:

" Η κακή διάθεση των αστυνομικών προς τον Σαμψών, φαίνεται και από τον τρόπο με τον οποίο τον μετέφεραν από το Δάλι στη Λευκωσία. Η κατάσταση του στο Δάλι ήταν, εν πάση περιπτώσει οικτρή και εν τούτοις τον ανάγκασαν να πέσει πρηνηδόν μέσα στο αυτοκίνητο, με γυμνά πόδια και για σαράντα- πέντε λεπτά ήταν ακάλυπτος υπό καταρρακτώδη βροχή, χωρίς να του δώσουν κάτι να προφυλαχθεί. Στην οικτρή αυτή κατάσταση και ύστερα από πολλές κακώσεις στο Σπέσιαλ Μπραντς, έφθασε ο Γκρήην για να πάρει από το Σαμψών κατάθεση. Δεν ήθελαν να του δώσουν καιρό να αναπνεύσει με φανερό σκοπό να τον εκβιάσουν, εφ' όσον ήταν ζεστό το σίδερο. Δεν έπρεπε να πάρει από τον κατηγορούμενο κατάθεση, πριν μεριμνήσει να κληθεί γιατρός και αλλαγούν τα βρεμένα ρούχα του συλληφθέντος. Οι συνθήκες υπό τις οποίες ελήφθη η εν

λόγω κατάθεση, αντίκεινται προς τη φυσική δικαιοσύνη, τον κοινό ανθρωπισμό και την κοινή λογική. Είναι κωμική η προσπάθεια των μαρτύρων κατηγορίας να αποδείξουν ότι ο κατηγορούμενος ήταν εύχαρις. Εάν ο Σαμψών βρεγμένος, αιματωμένος, με γυμνά πόδια και τρέμοντας από το κρύο ήταν πράγματι εύχαρις, εν τοιαύτη περιπτώσει αυτός δεν θα είχε σώες τις φρένες ενώ έδινε κατάθεση στον Γκρήν".

Από δικής του πλευράς ο Γενικός Εισαγγελέας ανέφερε ότι καμιά παρατυπία δεν έγινε ενώ ο Δικαστής, μπροστά στην υποκριτική τοποθέτηση του Γενικού Εισαγγελέα επέκρινε έμμεσα τη συμπεριφορά των αστυνομικών έναντι του κατηγορουμένου:

ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΣΩ: Δεν νομίζετε ότι ήταν κάπως ανησυχητικό το γεγονός ότι ο κατηγορούμενος μεταφέρθηκε από το Δάλι στη Λευκωσία μέσα σε ανοικτό αυτοκίνητο υπό βροχή;

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Ήταν το μόνο διαθέσιμο αυτοκίνητο τη νύκτα εκείνη. Εχουμε πολλές περιπτώσεις συλληθέντων προσώπων, τα οποία μεταφέρθηκαν στα κρατητήρια υπό χειρότερες συνθήκες.

Σ αυτή την απάντηση ο Δικαστής Σω αντέδρασε έντονα:

"Είμαι δικαστής στην Κύπρο εδώ και **18** μήνες και ουδέποτε παρουσιάστηκε ενώπιον μου περίπτωση μεταφοράς συλληθέντος προσώπου υπό τέτοιες συνθήκες".

Ο Γενικός Εισαγγελέας όμως είχε τη δικαιολογία του έστω και αν δεν γινόταν πιστευτή:

"Φυσικά δεν μπορούσαν να μεταφέρουν τον κατηγορούμενο με το αυτοκίνητο, στο οποίο είχαν τον πληροφοριοδότη. Αλλωστε ο τρόπος της μεταφοράς του καμιά σχέση δεν έχει με την κατάθεση του και με κανένα τρόπο δεν τον θεωρούσε τόσο αποτρόπαιο".

Όταν ο Στέλιος Παυλίδης κλήθηκε να αναφέρει περιπτώσεις που συνέβησαν στην Αγγλία, σύμφωνα με τις οποίες το Δικαστήριο έπρεπε να λάβει σοβαρά υπόψη την κατάσταση του προσώπου, που καλείται να

δώσει κατάθεση, είπε χαρακτηριστικά αφήνοντας τους παρόντες έκπληκτους:

"Λυπούμαι να πω ότι δεν μπόρεσα να βρω υπόθεση πάνω στα ίδια ακριβώς σημεία, διότι προσωπικά πιστεύω ότι δεν θα τολμούσαν στην Αγγλία να πάρουν κατάθεση, από πρόσωπο που βρισκόταν στην ίδια κατάσταση, με το Νίκο Σαμψών ή και εάν λάμβαναν κατάθεση, δεν θα την παρουσίαζαν ως μαρτυρία εναντίον του".

Ήταν φανερό ότι όσα ανέφερε ο Στέλιος Παυλίδης γύρω από τις συνθήκες λήψης της κατάθεσης του Νίκου Σαμψών ήταν εναντίον των κανόνων της φυσικής δικαιοσύνης. Και ο Δικαστής Σω, συγκλονισμένος από τη μαρτυρία που παρουσιάστηκε, δεν είχε άλλη εκλογή, παρά να μη δεχθεί και τη δεύτερη κατάθεση του Νίκου Σαμψών.

Η 23η Μαΐου 1957 ήταν μια ξεχωριστή μέρα για το Νίκο Σαμψών. Στο δικαστήριο παρόντες όλοι οι δικηγόροι υπεράσπισης Στέλιος Παυλίδης, Λεύκος Κληρίδης και Τάσσος Παπαδόπουλος, ο Γενικός Εισαγγελέας Σερ Τζέϊμς Χένρυ, ο Γενικός Αντιεισαγγελέας Νετζατί Μουνίρ, και ο υπασπιστής του Κυβερνήτη Σερ Τζων Χάρτιγκ.

Ο τελευταίος μάλιστα έβγαине κάθε λίγο και λιγάκι από την αίθουσα του δικαστηρίου και ενημέρωνε κατ' ευθείαν τηλεφωνικώς το Υπουργείο Αποικιών για την πορεία της δίκης.

Ακόμα παρόντες στο δικαστήριο ήταν οι γονείς του Νίκου Σαμψών, οι οποίοι κάθονταν σε αναμμένα κάρβουνα. Από την απόφαση του δικαστή Σω κρινόταν η τύχη και η ζωή του παιδιού τους.

Από την αρχή όμως φάνηκε ότι ο Δικαστής Μπέρναρντ Σω θα απέρριπτε τους ισχυρισμούς της κατηγορίας και δεν θα δεχόταν την κατάθεση του Νίκου Σαμψών, ως ληφθείσα, υπό κανονικές και νόμιμες συνθήκες.

"Εχω διατελέσει Δικαστής για 47 χρόνια, αλλά δεν θυμούμαι περίπτωση κατά την οποία δικηγόρος του Στέμματος να προσπάθησε να παρουσιάσει, ως

θεληματική, κατάθεση που λήφθηκε από πρόσωπο κατηγορούμενο για διάπραξη ενός αδικήματος, παραδεχόμενος ταυτόχρονα ότι αυτό έτυχε μεταχείρισης παρόμοιας με εκείνην, την οποία υπέστη ο κατηγορούμενος στην παρούσα υποθεση" είπε ο Δικαστής Σω προσθέτοντας παράλληλα:

"Η συμπεριφορά της αστυνομίας προς τον κατηγορούμενο υπήρξε εντελώς ασυνείδητη και αδικαιολόγητη".

Είπε στην απόφαση του ο Δικαστής Σω:

"Το ζήτημα στο οποίο πρόκειται να αποφασίσω, είναι εάν η κατάθεση του κατηγορουμένου προς τον αστυνόμο Γκρήην στις **3.30** το πρωί της **30ης** Ιανουαρίου **1957** είναι ελεύθερη και θεληματική ή όχι.

Φαίνεται ότι δεν υπάρχει αυθεντία για να καταλήξει κάποιος στο συμπέρασμα, εάν κατά την ώρα εκείνη κάποιο κατηγορούμενο πρόσωπο αισθάνεται καλά ή βρίσκεται σε δυσάρεστη κατάσταση, λόγω της ασθένειας του πρέπει η κατάθεση του να αποκλεισθεί. Εάν κατηγορούμενο πρόσωπο είναι τόσο άρρωστο, ώστε να μη γνωρίζει τί λέγει ή τι πράττει τότε φυσικά η κατάθεση, την οποία κάμνει, δεν μπορεί να θεωρηθεί κατάθεση υπό την έννοια του νόμου.

Επίσης πρέπει να αποκλεισθεί η αποδοχή μιας κατάθεσης, εάν ήθελε αποδειχθεί ότι ήταν αποτέλεσμα υπερβολικού φόβου που προκλήθηκε από πρόσωπο που βρίσκεται στην εξουσία.

Εάν επίσης κάποια ενέργεια προσώπου στην εξουσία μπορούσε να πείσει κατηγορούμενο πρόσωπο να προβεί σε ομολογία και τότε η ομολογία αυτή πρέπει να αποκλεισθεί, έστω και εάν το πρόσωπο που βρίσκεται στην εξουσία, με την ενέργεια του εκείνη δεν αποσκοπούσε να πείσει τον κατηγορούμενο να προβεί σε ομολογία.

Στη συνέχεια ο δικαστής αναφέρθηκε λεπτομερώς στα όσα είχαν διαδραματισθεί στο Δάλι, κατά τη σύλληψη του Νίκου Σαμψών και είπε ότι η άποψη της Κατηγορίας είναι ότι ο Αστυνόμος Μπερτς και οι τρεις αστυνομικοί Λοχίες Λυντς, Γουίλλαρντ

και Μάνσου χρησιμοποίησαν την αναγκαία βία για να συλλάβουν τον κατηγορούμενο, ο οποίος ήταν ένοπλος. Είναι φανερό ότι το δωμάτιο ήταν στενόχορο και οι αστυνομικοί δυσκολεύθηκαν πολύ να πλησιάσουν τον κατηγορούμενο.

Αντίθετα, η Υπεράσπιση ισχυρίστηκε ότι ο κατηγορούμενος δεν πρόβαλε καμιά αντίσταση και συνεπώς η εναντίον του επίθεση ήταν καθ' ολοκληρίαν αδικαιολόγητη".

Ο Δικαστής Σω ενδιέτριψε στη συνέχεια στην απόφαση του ιδιαίτερα στις συνθήκες μεταφοράς του Σαμψών από το Δάλι στη Λευκωσία και στον τρόπο λήψης της κατάθεσης του τονίζοντας χαρακτηριστικά:

"Ο κατηγορούμενος μετά τη σύλληψη του τοποθετήθηκε μέσα σε ανοικτό στρατιωτικό αυτοκίνητο και σύμφωνα με τη μαρτυρία που παρουσιάστηκε, η νύκτα εκείνη ήταν πολύ βροχερή. Δεν φορούσε ούτε κάλτσες ούτε παπούτσια.

Φορούσε δυο-τρία τρικά, αλλά δεν έφερε σακκάκι ούτε και αδιάβροχο. Τοποθετήθηκε στο αυτοκίνητο και διατάχθηκε να πέσει πρηνήδον και από το Δάλι οδηγήθηκε στη Λευκωσία υπό καταρρακτώδη βροχή, χωρίς προστασία από τη βροχή για **45** λεπτά.

Είναι σαφέστατο, ότι όταν έφθασε στη Λευκωσία ήταν υπερβολικά βρεγμένος. Λέχθηκε ότι τη νύκτα εκείνη δεν υπήρχε ψύχος, το δικαστήριο όμως δεν μπορεί παρά να καταλήξει στο ότι ο κατηγορούμενος έφθασε στη Λευκωσία με παγωμένα πόδια.

Στη συνέχεια ο Δικαστής κτυπώντας μια στο καρφί και μια στο πέταλο άρχισε να δέχεται μια τη θέση της Αστυνομίας και μια τη θέση του Νίκου Σαμψών.

Ετσι ενώ απέρριψε τα όσα είχε αναφέρει ότι είχε βασανισθεί στο Σπέσιαλ Μπραντις, που τότε αποτελούσε ένα από τα άντρα βασανισμού των συλλαμβανομένων, ανέφερε ότι ο Νίκος Σαμψών είπε ψέματα ότι βασανίστηκε.

Όμως δέχθηκε ότι οι συνθήκες κάτω από τις οποίες είχε ληφθεί η κατάθεση του Νίκου Σαμψών δεν ήταν οι κατάλληλες:

"Εναπόκειται τώρα να αποφασισθεί αν η κατάθεση του κατηγορουμένου έγινε εκούσια ή όχι. Το βάρος της απόδειξης εναπόκειται στην κατηγορία, αλλά και σε περίπτωση κατά την οποία ήθελε αποδείξει τον ισχυρισμό της, εκείνο το οποίο θα απαιτείτο για την Υπεράσπιση να κάμει θα ήταν να εγείρει μια λογική αμφιβολία στη σκέψη του δικαστηρίου. Υπάρχουν ορισμένα γεγονότα, τα οποία δεν διαμφισβητούνται από τις δυο πλευρές. Δεν διαμφισβητείται το γεγονός ότι ο κατηγορούμενος στο Δάλι δεν έφερε παπούτσια και κάλτσες, ότι εξαναγκάστηκε να παραμείνει μέσα στο αυτοκίνητο πρηνηδόν για 45 λεπτά υπό καταρρακτώδη βροχή. Δεν ήταν λάθος βέβαια της Αστυνομίας ότι η νύκτα εκείνη ήταν βροχερή. Αισθάνομαι όμως την υποχρέωση να πω ότι τέτοια μεταχείριση του κατηγορουμένου, το να μεταφερθεί δηλαδή στη Λευκωσία υπό τέτοιες συνθήκες και το να μεταφερθεί και χωρίς παπούτσια και κάλτσες, είναι κάτι το ασυνήθιστο και κατά τη γνώμη του Δικαστηρίου, χαρακτηρίζει τη συμπεριφορά της Αστυνομίας προς τον κατηγορούμενο. Τα παπούτσια και οι κάλτσες του βρίσκονταν στο δωμάτιο, στο οποίο είχε συλληφθεί. Όταν αυτός μεταφέρθηκε στο Σπέσιαλ Μπραντς αφέθηκε με τα βρεγμένα ρούχα. Είναι γεγονός ότι παρεσχέθη σ αυτόν ηλεκτρική σόμπα και δόθηκαν σ αυτόν παπούτσια και δυο κουβέρτες. Αλλά δεν τον εφωδίασαν με στεχνά ρούχα.

Είναι σαφές για το δικαστήριο ότι ο κατηγορούμενος είχε ανάγκη ιατρικής περίθαλψης. Οι φάλαγγες του δευτέρου και του μεσαίου δακτύλου του αριστερού χεριού του ήταν σπασμένες, το νύχι του μεσαίου δακτύλου επρόκειτο να πέσει, πονούσε και είχε τραύματα στην κεφαλή, για τα οποία πιθανόν να ευθύνεται ο ίδιος.

Όμως το Δικαστήριο πιστεύει ζωηρά ότι ήταν καθήκον της Αστυνομίας να τύχει ο κατηγορούμεος άμεσης ιατρικής περίθαλψης. Υπήρχε διαθέσιμος γιατρός για την αστυνομία, ο οποίος μπορούσε να κληθεί και δεν κλήθηκε. Οσα συνέβησαν στον

κατηγορούμενο από τη στιγμή κατά την οποία αυτός εγκατέλειψε το Δάλι διατελούσαν υπό τον έλεγχο της Αστυνομίας. Ο ίδιος δεν μπορούσε να μεταβεί σε γιατρό για να τύχει ιατρικής περίθαλψης, εκτός αν του την παρείχε η Αστυνομία. Ο ίδιος επίσης δεν μπορούσε να προμηθευθεί ρούχα. Πιθανόν όλα τα τραύματα, τα οποία έφερε ο κατηγορούμενος να προκλήθηκαν σαν συνέπεια της αντίστασης που προέβαλε. Παρ' όλα αυτά ήταν καθήκον της αστυνομίας να του παράσχει ιατρική περίθαλψη.

Πιθανόν η Αστυνομία να είχε πληροφορίες ότι ο κατηγορούμενος ενεχόταν στο έγκλημα, για το οποίο κατηγορείται. Και είναι αλήθεια ότι όταν οι αστυνομικοί μπήκαν στο δωμάτιο της οικίας στο Δάλι, ο κατηγορούμενος έφερε αυτόματο όπλο. Το δικαστήριο δεν πρόκειται να αποφασίσει για το αδίκημα αυτό.

Ο κατηγορούμενος ήταν πρόσωπο, το οποίο δεν είχε καταδικασθεί προηγουμένως. Όσον αφορά τους πυροβολισμούς της οδού Λήδρας και τις πληροφορίες που έδωσε ο πληροφοριοδότης, είναι δυνατό το πρόσωπο αυτό, του οποίου αγνώ τον χαρακτήρα, να είναι ευηπόλητο πρόσωπο, το οποίο φοβόταν να προσέλθει στο Δικαστήριο. Είναι εξ' άλλου, όμως δυνατό, ο πληροφοριοδότης αυτός, να απέβλεπε σε υλικό κέρδος και συνεπώς πιθανόν να ήσαν ψευδείς οι πληροφορίες του. Εν πάση, όμως περιπτώσει, κάθε κατηγορούμενος θεωρείται αθώος μέχρις ότου καταδικασθεί. Αυτή είναι η βασική αρχή της αγγλικής δικαιοσύνης, για την οποία είμαστε περήφανοι. Η μεταχείριση, της οποίας έτυχε ο κατηγορούμενος, είναι μεταχείριση, της οποίας δεν έπρεπε να τύχει οποιονδήποτε πρόσωπο είτε καταδικασμένο είτε όχι.

Το Δικαστήριο δεν επιθυμεί να ψέξει την αστυνομία ή να καταλογίσει ευθύνες. Αυτό είναι καθήκον άλλων. Το δικαστήριο εκφράζει απλώς την άποψη του για το σκοπό της παρούσης υπόθεσης.

Παρ' όλη την πείρα που απέκτησα ως Δικαστής για **47** χρόνια, δεν ενθυμούμαι ποτέ περίπτωση, στην οποία η Κατηγορία να προσπάθησε να αποδείξει γραπτή

ομολογία και συγχρόνως να παραδέχεται ότι ο κατηγορούμενος υπέστη τέτοια μεταχείριση. Είναι πολύ λυπηρό για το δικαστήριο να προβαίνει σε παρατηρήσεις, οι οποίες αντανακλούν στην Αστυνομία.

Βρίσκομαι ως δικαστής στην Κύπρο εδώ και **18** μήνες και εκδίκασα πολλές υποθέσεις. Σε καμιά, όμως, υπόθεση, δεν έκρινα αναγκαίο να προβώ σε παρόμοιες παρατηρήσεις προς την Αστυνομία. Είναι πολύ λυπηρό για μένα, διότι είμαι υποχρεωμένος να προβώ σε τέτοιες παρατηρήσεις λίγο πριν αναχωρήσω από την Κύπρο. Υπηρέτησα σε τρεις χώρες στις οποίες υπήρχε τρομοκρατία και γνωρίζω τις δυσκολίες της Αστυνομίας. Γνωρίζω περισσότερο από κάθε άλλο πρόσωπο το δύσκολο καθήκον της αστυνομίας. Το δικαστήριο τρέφει μεγάλο θαυμασμό για την αυτοσυγκράτηση και το θάρρος των δυνάμεων ασφαλείας, αλλά πρέπει να υπάρχει σεβασμός προς το Νόμο. Το δικαστήριο λυπάται, διότι είναι υποχρεωμένο να προβεί στις παρατηρήσεις αυτές σε βάρος της αστυνομίας, διότι θαυμάζει το επιτελούμενο από αυτήν έργο υπό τις παρούσες συνθήκες.

Αλλά ανεξάρτητα από αυτά, το δικαστήριο δεν μπορεί να αποφασίσει πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας ότι η κατάθεση του κατηγορουμένου είναι ελεύθερη και εθελούσια. Στο Δάλι ο κατηγορούμενος δεν έκαμε κατάθεση και μόνο, ύστερα από τη μεταφορά του από το Δάλι στη Λευκωσία, αναγκάστηκε να μιλήσει και αυτό με οδηγεί μόνο στο να πω ότι η κατάθεση του έγινε υπό επονείδιστες συνθήκες.

Κατόπιν τούτου δεν νομίζω ότι οποιοσδήποτε μπορεί να παραπονεθεί για το εάν έχω αμφιβολίες στην καλή τους πίστη.

Στην κατηγορία εναπόκειται να αποδείξει πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας ότι η εν λόγω κατάθεση ήταν ελεύθερη και εκούσια. Καθόλου δεν παράστατο ανάγκη να με πείσει ο κατηγορούμενος για την αλήθεια των λεγομένων του, ασφαλώς δε ο κατηγορούμενος ψεύδεται. Παρ όλα αυτά όμως η

αμφιβολία παραμένει. Εξήτασα προσεκτικά όλες τις μαρτυρίες και κατέληξα στο συμπέρασμα ότι η Κατηγορία απέτυχε να αποδείξει ότι η κατάθεση του κατηγορουμένου ήταν ελεύθερη και εθελούσια".

Οι τρεις δικηγόροι του Νίκου Σαμψών έτριβαν τα χέρια από ικανοποίηση. Το ίδιο και ο ίδιος και οι γονείς του.

Μέσα σ αυτή την ατμόσφαιρα ο Στέλιος Παυλίδης ηγήθη από τη θέση του και εισηγήθηκε στο δικαστήριο ότι εκ πρώτης όψεως δεν υπήρχε μαρτυρία για να κληθεί ο Νίκος Σαμψών σε περαιτέρω υπεράσπιση. Η μόνη κατηγορία εναντίον του ήταν εκείνη του αστυνομικού Λοχία Γουέμπ, (του Λοχία που είχε γλυτώσει από την επιχείρηση της οδού Λήδρας). Ομως αυτή δεν ήταν αρκετή, είπε ο Στέλιος Παυλίδης.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: (απευθυνόμενος προς το Γενικό Εισαγγελέα): Επιμένετε ότι είναι σφαλές για μένα να καταδικάσω τον κατηγορούμενο με βάση την υπάρχουσα μαρτυρία;

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Έχω μόνο να υποβάλω ότι υπάρχει εκ πρώτης όψεως υπόθεση.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Υπάρχει εκ πρώτης όψεως υπόθεση και καλώ τον κατηγορούμενο σε υπεράσπιση.

ΣΑΜΨΩΝ: Δεν έχω να πω τίποτε άλλο, παρά μόνον ότι είμαι αθώος.

Στο σημείο αυτό ο Στέλιος Παυλίδης αποφάσισε ότι είχε φθάσει η ώρα να καταρρίψει και την τελευταία μαρτυρία εναντίον του Νίκου Σαμψών. Στράφηκε στον πελάτη του και τον ρώτησε σιγανά, για να μη ακούουν οι άλλοι:

ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Νίκο, όταν έπαιξες τον Γουέμπ, είχες μουστάκι;

ΣΑΜΨΩΝ: Οχι.

Για το Στέλιο Παυλίδη ήταν αρκετά μερικά λεπτά για να καταρρίψει και τη μαρτυρία του Λοχία Γουέμπ.

Έτσι κάλεσε σαν μάρτυρα υπεράσπισης το δημοσιογράφο Μάικλ Ντάβιντσον, υποδιευθυντή της εφημερίδας **Times Of Cyprus** στην οποία ο Νίκος Σαμψών

εργαζόταν ως δημοσιογράφος.

Ο Ντάβιντσον χωρίς δεύτερη σκέψη είπε ότι ο Νίκος Σαμψών, εξ όσων θυμόταν, την ημέρα της εκτέλεσης των δυο βρετανών, δεν είχε μουστάκι και ότι ο ίδιος μάλιστα του είχε αναθέσει την ημέρα εκείνη να μεταβεί στην οδό Λήδρας για να ετοιμάσει σχετικό ρεπορτάζ για την εφημερίδα.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Ο κατηγορούμενος ήταν πάντοτε παρών στα διάφορα τρομοκρατικά επεισόδια και είχε συνήθως καλές πληροφορίες;

ΝΤΑΒΙΝΤΣΟΝ: Το ίδιο κι εμείς.

Αυτό αποτελούσε και τη χαριστική βολή στη μαρτυρία της Κατηγορούσης Αρχής. Ο Δικαστής Σω όμως αισθάνθηκε ότι έπρεπε να απευθυνθεί και πάλι στο Γενικό Εισαγγελέα:

ΔΙΚΑΣΤΗΣ: Αισθάνομαι ότι είναι ανάγκη να σας ερωτήσω και πάλι, εάν επιμένετε ότι είναι ασφαλές για μένα να καταδικάσω τον κατηγορούμενο μόνο με την υπάρχουσα μαρτυρία.

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ: Η μαρτυρία του Λοχία Γουέμπ είναι πειστική και ενοχοποιητική για τον κατηγορούμενο.

Ο Στέλιος Παυλίδης, όμως, είχε αντίθετη άποψη. Το ίδιο και ο Δικαστής Σω, ο οποίος απάλλαξε και αθώωσε το Νίκο Σαμψών λέγοντας:

"Η όλη μαρτυρία έγκειται στην αναγνώριση του κατηγορουμένου από το Λοχία Γουέμπ. Δεν νομίζω ότι είναι ασφαλές να στηριχθώ σ αυτήν και να καταδικάσω τον κατηγορούμενο. Καμιά αμφιβολία δεν έχω ότι ο Λοχίας Γουέμπ είναι έντιμος μάρτυρας, αλλά η πιθανότητα μένει. Είναι λυπηρό να αφήνεται ελεύθερος ένας ένοχος, αλλά δεν μπορώ να καταδικάσω, εκτός εάν είμαι απόλυτα πεπεισμένος για την ενοχή του".

Η απόφαση του Δικαστηρίου αποτέλεσε το έναυσμα για πανηγυρισμούς, ακόμα και μέσα στο Δικαστήριο. Εγραφε η εφημερίδα "Ελευθερία" στις 24 Μαΐου 1957:

"Η Αθωωτική απόφασις εξεδόθη την 4ην μ.μ. ώραν

της χθες. Ο αθωωθείς νεαρός δημοσιογράφος ήκουσε την απόφασιν του δικαστηρίου με μεγάλην συγκίνησιν, δακρύων δε ησπάσθη τους συνηγόρους του κ.κ. Στέλιον Παυλίδην **Q.C.**, Λεύκον Κληρίδην και Τάσσον Παπαδόπουλον. Ησπάσθη επίσης την δεξιάν χείρα του Στέλιου Παυλίδη. Οι γονεείς και οι λοιποί συγγενείς του αθωωθέντος απώλεσαν προς στιγμήν την φωνήν των από την άκρατον συγκίνησιν, υπό της οποίας κατελήφθησαν επί τη αθώσει του προσφιλοῦς τον Σαμψών. Τον Νίκον Σαμψών συνεχάρη δια την αθώωσιν του βρεττανός αστυνομικός Λοχίας, ο οποίος ήτο εντεταλμένος με την φρούρησιν του".

Ομως παρά τους πανηγυρισμούς, πολλά ανέμεναν ακόμα τον εικοσάχρονο δημοσιογράφο. Γιατί με την αθώωση του δεν τέλειωναν οι περιπέτειες του. Στην κατοχή του είχε βρεθεί ένα ολόκληρο αυτόματο τύπου στεν, το οποίο μάλιστα είχε στρέψει εναντίον του Αστυνόμου Μπερτις όταν εκείνος είχε εφορμήσει στο σπίτι στο Δαλι, όπου διέμενε ο Σαμψών στις **30** Ιανουαρίου **1957**, για να τον συλλάβει. Αλλά και μόνο η κατοχή του στεν συνεπαγόταν με βάση τους νόμους Εκτακτης Ανάγκης, θανατική ποινή. Με μια τέτοια κατηγορία είχε ανέβει λίγους μήνες προηγουμένως στο ικρίωμα της αγχόνης, ο δεκαεπτάχρονος αντάρτης και φίλος του Σαμψών, Ευαγόρας Παλληκαρίδης.